

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hetesben polt. sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitási sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetemen
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 322

KIADÓHVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 121

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: Fuzió és választójog.
- A győzelmes szultán.
- Portugália az uralkodója ellen.
- Arad leggazdagabb polgára.
- Az aradi kereskedelmi testület ülése.
- Éles Ármia jubileuma.
- A priváta.
- Fenyő Sándor megszökött.
- Csattan a csók.
- Katonai kerékpár-gyakorlatok.
- Óngyilkosság a szenátorlumban.
- Utban a köpenicki kapitány.
- Hegedűs dr. körözök.
- Vasuti katasztrófa.
- Szélahámosság a rendőrség nevében.
- az autobusz első halottja.
- Vilmos császár — balletrendező.
- Tárca: Frida kisasszony. Irta: Lengyel Géza.

Fuzió és választójog.

Budapest, augusztus 27.

(Fővárosi munkatársunktól.) Kossuth Ferenc ma este Budapestre érkezett. Ha az ő pöstyéni kurája szinte politikai központtá tette a közvényesek és reumasok Mekkáját, ahol Kossuthot egyre-másra keresték fel a kormány tagjai, — akkor el lehet mondani, hogy vele együtt Budapestre jött a politikai élet. Még akkor is így lenne, ha nem járnánk a vakáció vége felé s ha nem közelednék az időpont, a mikor a képviselőház megkezdi tanácskozásait. Így azonban a pöstyéni kura vége kezdetét jelenti nemcsak a sűrű minisztertanácsoknak, de egyenesen a politikai izgalmaknak.

A magyar képviselőház évtizedek óta

nem állt olyan fontos feladatok előtt, mint áll most. Az őszi ülészak első hónapjában fogja Andrassy Gyula belügyminiszter betervezni a választói jog reformjáról szóló javaslatát s az egész ország sorsa talán egy évszázadra függ attól, hogy ez a reform most úgy valósuljon meg, ahogy azt a nemzet érdekei megkövetelik. Érthető tehát, hogy a kormány nem elégedhet meg azzal, hogy a javaslatokat kidolgozza s a parlament elé terjeszti, hanem gondoskodni akar arról is, hogy azoknak sorsát a parlamentben biztosítsa.

Ez a mai koalicionális rendszer mellett, amikor a pártok a külön programjaikat fel nem adták, nagyon nehéz s ez a nehézség annyira nyilvánvaló, hogy a kormány tagjai tulajdonképpen abban szeretnének célszerű megállapodást teremteni: hogyan lehetne olyan alapot teremteni, amelyen a többségi pártok koalíciója helyett azoknak fuziója történhetne meg.

Tagadhatatlan, hogy a mai koalíciós többség helyett, mely folytonos tranzakciókra kényszeríti a kormányt, a kormányzás stabilitása érdekében sokkal üdvösebb volna egy kompakt, egységes parlamenti párt, mely többséggel rendelkezik. S nem csodálja senki, hogy a kormány tagjai, akik a megoldandó feladatok nagy nehézségét ismerik, törekednek is erre. De a szándék még nem elég ahhoz, hogy ez a fuzió létre is jöhessen. Politikai körökben, akik nincsenek is annyira beavatva, mint a kormány tagjai, tisztán látják a nehézségeket, mennyivel inkább

tisztában lehetnek ezzel a kormányon ülő vezérférfiak, akiknek nemcsak a munka terhe sulyosodik a vállakra, hanem akiknek a felelősséget is el kell viselniük.

Hisz ha lehetne a pártok köz'i elvi ellentétet kiegyenlíteni úgy, hogy a fuzióba mindegyik párt belemehessen, anélkül, hogy elvtagadással volna vádolható, akkor a fuzió létrehozása nagyon könnyű volna, de akkor, mikor ez lehetetlen, nagyon nehéz a fuzió létrehozása is. Hisz azal tisztában van mindenkinek, hogy a függetlenségi párt, mely ma a képviselőház abszolút többségét alkotja, fuzió esetére is azt követeli, hogy a megalakítandó új pártnak programját a függetlenségi párt mai programjának fő pontjai alkossák. Tehát nemcsak a gazdasági függetlenség és önálló bank, amely kérdések még valahogy áthidalhatók volnának, hanem főleg a personális unió, amibe a hatvanhetes pártok nem fognak belemenni. Ez viszont a hatvanhetes pártok azt haugoztatják, hogy a legutóbbi évek eseményei nemcsak nem gyengítették meg a 67 iki kiegyezésbe vetett hitüket, hanem azt még inkább megerősítették, mert imé, még akkor, mikor a függetlenségi párt abszolút majoritást hozott, akkor sem volt az ország más alapon, mint a kiegyezés szellemében kormányozható. S abból a körülményből, hogy a függetlenségi párt is támogathatta a mai kormányt, melyben a miniszterek többsége hatvanhetes s amely nyiltan megmondta, hogy a hatvanhetes alap szellemében fog az átmeneti idő alatt kormányozni, a hatvanhetes

Frida kisasszony.

Irta: Lengyel Géza.

Svájcban jött Frida kisasszony, hogy két leányt neveljen. Két rakoncátlan, neveletlen lelki gyermeket, nyolc meg tíz esztendőst. Frida kisasszony ifjabb éveiben francia nevelőné gyanánt szerepelt. A fiatalok azonban elvárhatták, de Svájc, az áldott Svájc, amelynek földjén egybekaverednek a nemzetek, gondoskodott róla, hogy leányait két, három nyelven is művelhessék a világot. É az évek szaporultával Frida kisasszony a könnyű és vidám franciáról a tisztas, komoly németre lért át. A két kis vadonchoz talán már zvikkerre érkezett meg. Mindenesetre ró nű et kelt a nyomában és sok, sok gyerek-örömmek a pusztulása. Frida kisasszony könyveket hozott és szigorú rendet. É szabályokat az evésről, a beszédéről, a ruháról, talán az alvásról is. Svájcban mind azt jól megtanulja a lány, ha ifjabb években meg is feledkeszik ró nű r. idővel előszedi mindet újra. Amíg Frida kisasszony két magyar csameteje is megtanulta, sokat sirt Bella, az idősebb és sokszor merevtestű bámulva két nagy szűrke szemű Katicát, a fiatalabbik lány. Bellát olykor az epírjáról szedte le Frida kisasszony. De multak az évek és lassan mégis csak fogott Frida kisasszony pedagógiai tudománya meg Bellán is. A hatást Frida kisasszony ö zéletesen a tudományok tulajdonította. Lehet, hogy igaza volt. Lehet, hogy része volt benne másvalakinek, vagy másvalakinek, ann k, ami csendes hajá-

dort formál a fékezhetetlen, csikókkal versenyző csúrlányból.

A két lány, az öregedő német és a fiatal tanítványa nagyon jó barátságban voltak ekkor. Bella vastag német könyveket olvasott, jó erkölcsöket, szélesen terjengőket és a kisasszony utasítási nyomán a férfiakat főlöszleges és kellemetlen lényeknek tartotta. U ákig ültek együtt, míg szomorúan, egyedül járt a két Katica és sehogysem tudta megérteni, hogy vannak lények, akik nem érdeklődnek a nyuszik iránt, amik olyan nevetni valóim szüldgálnak az istállóban.

Este az öreg jegyző jött át néha hosszújk. Nem olyan nagyon vén vagy negyvennyolc éves volt a tisztára borotvált, de szedő bajszu Bolzai és arról nevezetes — ebben messzi vidéken nem volt párja — hogy neméről is tud. Nyájas mosoly fogadta Frida kisasszony részéről is és Bolzai keményen pattogtatta a német mondatokat. Frida kisasszony őt a kivételek közé számította. Frida kisasszony a jegyző fehéredő bajuszára nézett és nem gondolta meg, hogy ez az első férfi, akivel Bella valaha beszélt, akinek a kezét megfogta, aki őt kisasszonynak, sőt szép kisasszonynak szólította. Tapasztalt nő volt Frida kisasszony, ám az élet oly egyszerű bonyodalmaiba mégsem tudott belátni. Nem is próbált. Meg volt elégedve a maga erkölcsös életével, amely olyan volt, mint egy többször mosott, de kifogástalanul kivált főkötő és szinte szerelmesen szeretette a megszéldült, nagyon elcsendesedett Bellát. Akkor is szeretete, amikor a körbe

a kis sződlugasba, nagyon kényelmesen pillanatban lépett be. Abban a pillanatban, mikor Bella ép a nyakába ugrott a mit sem sejtő Bolzainak és energikus csókot nyomott a szájjára. Bolzai nyugtalan volt az ölelés is, a csók is, nem lehetett fűreörten. Nem lehetett a gyermek iragasszkodás meggyívánulásának elfogadni. Szegény Bolzai a váratlan támadás aligánan jobban megiepte, mint Frida kisasszonyt, aki ekkor a lugas ajtajában felünt. M gálott és megértve a helyzetet, gyűlölettel neste Bolzait, gyűlölettel és fűrekenységgel a férfit, aki elváasztotta tőle Bellát, az egyetlen leányt, akitől az öregedő leány még szeretetet várt és kapott.

Bella elszaladt hangos sírással. Frida kisasszony lesajgó német mondatokat vágott Bolzai fejéhez. Azután megkereste Bellát és nagy predikációkat tartott neki — miközben mind a keskeny sír — a férfiak, főképp Bolzai bűneiről.

Am Bella most már nem hisz. Főképp Bolzairól nem hitt semmi rosszat. És ezen egy álló esztendőig, míg meg nem jelent a látnatáron Binó, a gazdaság. É a dolog talán már házassággal végződött. Frida kisasszony nem váltá meg a végé. Utolsó nagy csatódása, Bella, megfogyasztotta, megvéltette végkép. O szepakolta német könyveit és ment haz Svájcba, azzal a keserű meggyőződéssel, hogy soha, de soha nem lehet a bárkik magyar puszták leányait jó erkölcsűkre nevelni. É hogy a szerelet mind egyformán mulandó. Akár a vidám francia leány, akár a komoly német vén-kisasszony próbál köztolgatni belőle.

pártok azt következtetik, hogy a gyakorlati politika szempontjából ez az egyetlen elképzelhető alap, amelyen a kormányzás történhetik s mindenestre a fuziót sem tartják más alapon, mint hatvanhetes alapon lehetségesnek.

A legnagyobb nehézség tehát mindjárt ebben a kérdésben van.

Ilyen körülmények közt, ha a kormány tagjai mégis lehetségesnek tartják a fuziót, úgy óhajtandó, hogy tervükkel minél előbb nyilvánosságra lépjenek. Fajt accompli elé állítani nem lehet sem a pártokat, sem a választókat. Nemcsak azért, mert ezt a politikai delicatessé tiltja, hanem azért is, mert csakis teljes őszinteség és nyíltság mellett lehet a nehézségeket legyűrni, a kérdést gyűlölködés és elkeseredés nélkül a pártokkal megvitatni. Mert kétségtelen, hogy ha kellő tapintattal nem vettetik fel a kérdés, akkor nemcsak hogy a fuzió létrejötte tétetik lehetetlenné, de nagyon kétséges az, hogy a koalíció is a mai formájában megmaradjon.

Más kérdés, hogy az általános választójognak mikép lehetne olyan formát találni, amely fedi a kormány szándékait, s azt a parlament is tetszetősnek találja. A legújabb hír szerint a *többszavazati rendszerről*, amely a választói reform alapja lesz, ezek a hírek kerültek forgalomba:

A vidéki mezőgazdaság elemei tehát, a birtokosok többszavazati rendszerben részesülnek. A törvényhatósági városokban és a nagyobb ipartelepeken csupán kétfős szavazat lenne, és annak feltételül elegendő volna a szavazati jogosultságon kívül a *n. a. mincötéves életkor*, családos állapot, magyar értelmi cenzus és egy évi helybenlakás megkövetelése. A középiskola négy osztályát végzeteknél már pusztán a magyar értelmi cenzus és a betöltött harminc év, a nyolc osztályt végzeteknél pedig a *huszonhatéves életkor* adná meg a kétfős szavazatra való jogot.

Egyebütt a kétfős szavazat feltételei volnának: 1. a *harmincötéves kor*, családos állapot, magyar értelmű cenzus és bizonyos, a megyék kulturfoka szerint változó kisebb adócenzus (10-20 korona); 2. a középiskola négy osztályának elvégzése, magyar értelmi cenzus és a mincötéves életkor.

Uj képviselő. Székelyudvarhelyről jelentik: Ma volt itt a képviselőválasztás, mely alkalommal egyhangulag *Solyomossy Etöre* ref. kollégiumi tanárt választották meg képviselővé függetlenségi programmal.

A győri mandátum. Győrből táviratozzák: A győri függetlenségi párt a Hilbert Károly halálával megüresedett mandátumra *Hlatky Sch. chter* Lajos építést jelölte. A választás szep tember 10-én lesz.

Kossuth Ferenc Budapesten. Fővárosi tudósítónk táviratozza: **Kossuth Ferenc** kereskedelmi miniszter ma este 7 óra 10 perckor érkezett meg Pöstyénből a budapesti nyugati pályaudvarra. A pályaudvaron fogadására megjelentek *Zichy Aladár* gróf a király személye körül miniszter, *Szterényi* államtitkár és több képviselő.

A győzelmes szultán.

Nem törődik az európai hatalmakkal.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27

Marokkó népe mámorosan élte a győzelmes új szultánt, *Muley Hafidot*, aki nagy és nehéz harcok árán letaszította trónjáról öcsését. Az új szultán most sorba fogadja a hódolók csapatát, akik örömmel üdvözlölköznek Marokkó új uralkodóját.

A londoni „Standard” tudósítója Fezben kihallgatáson volt *Muley Hafidnál*, Marokkó győzelmes szultánjánál, aki a többi között a következő érdekes dolgokat mondotta:

— En az európai hatalmaknak már több levelet írtam, hogy ismerjenek el Marokkó szultánjának. Eddig nem kaptam választ, hát most elhatároztam, hogy több levelet nem írok. Ha a hatalmak most majd tárgyalni akarnak velem, hát keressek fel én engem. Öcsémnek, *Abdul Aziznak*, akit teljesen legyőztem, nincs mit tartania tőlem; gondoskodni fogok róla élete fogytáig, ha itt akar maradni Marokkóban. Szegény fivérem nagyon gyenge uralkodó volt. Mindig azt mondta, hogy európai kulturát akar meghonosítani. Hát tudja kérem, miben állott az európai kultúra? Játékszereket hozatott garmadaszámra Európából, nagyon drága pénzen. Ez a sok játékszer itt van a fezi palotában. Itt fogom megőriztetni egy nagy teremben, melynek ajtajára rá fogom írni, hogy ezek a játékszerek csaknem tönkretették Marokkó függetlenségét. Legyen ez intő példa az utódokra nézve.

Az új szultán trónra lépése még nagy bonyodalmakat okozhat, mert valószínű, hogy az európai hatalmak nem fogják elismerni.

PORTUGÁLIA

az új uralkodója ellen.

Királygyilkossággal fenyegetőznek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27.

A téli véres forradalom hazájából, Portugáliából most ismét aggasztó hírek érkeznek. A forradalmárok arra készülnek, hogy a királyi családnak a télen megmenekült tagjait is lemészárolják. A titkos társaságok behálózák az egész országot és rettegetben tartják a hatóságokat.

Az új forrongásokról ezeket táviratozzák:

Portugália pártjai között az utóbbi időben rendkívül kiélesedtek az ellentétek és úgy a parlamentben, mint a közéletben heves jeleneteket idéznek elő. Erősen kezd mozogni a köztársasági párt. Egy Brüsszelbe érkező portugál politikus ezeket mondja a veszedelmes helyzetről:

A köztársasági párt el van határozva, hogy a legközelebbi jövőben, talán még ennek a hónapnak végén az uralkodó családnak a legutóbbi gyilkos merénylet alkalmával életben maradt tagjait, *Manuel királyt és anyját, Amália királynőt elteszik láb alól*. A köztársasági sajtó napról-napra jobban tüzei a népet a forrongásra és a kormányzat, mely pedig jól ismeri a forradalmi párt céljait és vezéreit, nem me-
ellenük fellépni.

A legutóbbi hetekben *óriási mennyiségű fegyvert és bombát csempészték Portugáliába*, s ezt a hatóság nem tudja megakadályozni. A múlt héten egy gyanús láda érkezett Barcellonába. A rendőrség elkobozta, felbontotta és kitűnt, hogy a láda *bombákkal volt tele*. A kutatások szerint a királygyilkosok mindegyike a *Fekete kereszt* nevű titkos társaságnak tagja, mely társaság behálózta az egész országot és székhelye Newyorkban van.

Jellemzi a helyzetet a következő liszszaboni távirat is: *Manuel portugál király testőrségét ismeretlen okból hirtelen áthelyezték Lagosba és helyébe a Koimbra városban állomásozó Amália királyné ezredet, amely királyhűségéről nevezetes, rendelték be az udvarhoz szolgálattételre*. Ugylátszik, hogy a portugál király testőrsége megbizhatatlannak bizonyult.

Arad leggazdagabb polgárai.

A város virilistái.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Az adóügyi osztály, a harmadosztályú kereseti adó kivetésének befejeztével, megkezdte a legjobb adót fizetők névjegyzékének összeállítását. A lajstromozás még nem készült el, de már most is megállapítható, hogy a házbérek emelkedése révén, emelkedett a legtöbb adót fizetők, a virilisták száma. Augusztus végére kell befejezni az összeállítást, amelyet aztán közszemlére tesznek ki s az érdekeltek fel szólhatnak ellene.

A végleges névsor első hetvenegy tagja, a községi törvény értelmében a törvényhatósági bizottságban, adója alapján, helyet foglal. Ezt a központi választmány jelöli ki akkor, ha a lajstromok véglegesen hitelesítve lesznek. A most befejezett adókivétel alapján, úgy látszik, hogy új emberek kerülnek be a közgyűlési terembe.

Az alábbiakban megkezdjük a legtöbb adót fizetők névsorának közlését:

Neuman Testvérek gyárosok 61636 kor. 04 fill., **Schauer Adámné és gyermekei** háztulajdonos 7230 kor., **Hermana Gyula** háztulajdonos 6450 kor. 40 fill., **Andrényi Károly** kereskedő 6195 kor. 36 fill., **Bing Vilmos** háztulajdonos 5151 kor. 52 fill., **Dengi Lajos és Rezső** háztulajdonos 4984 kor. 80 fill., **Dengi Rezső** kereskedő 344 kor. 60 fill., **Gutzjühr Mihály** birtokos 4844 kor. 73 fill., **Fischer Erzsébet** háztulajdonos 4510 kor. 40 fill., **Domány József** kereskedő 4852 korona, **Reinhart Gyula, Géza és Kálmán** házt. 4156 korona 80 fillér, **Goldschmidt Mihály cég** 8724 korona, **Wittmann Károly** háztulajdonos 3598 kor. 35 fill., **Schwarz Simon** kereskedő 3459 kor. 22 fill., **Langyel Manó** kereskedő 3267 kor. 39 fill., **Weiler Rezsőné és Weiler Rezső** háztulajdonosok 3012 kor. 4 fill., **Bogdán Virgil dr.** háztulajdonos 2960 kor. 10 fill., **Éles Ármin** kereskedő 2911 kor. 40 fill., **Bohus Zsigmond és László bárók** háztulajdonosok 2882 kor. 30 fill., **Tedeschi Viktor** háztulajdonos 2642 kor. 30 fill., **Kotsis Lajos** építész 2616 kor. 21 fill., **Szalay Antal** birtokos 2574 kor. 83 fill., **Pick Ernő** kereskedő 2485 kor. 60 fill., **Weiss Dávid** kereskedő 2429 kor. 43 fill., **Kremmer József** kereskedő 2420 kor. 85 fill., **Bing Edéné és János** kereskedők 2388 kor. 54 fill., **Kristyóry János** háztulajdonos 2363 korona 11 fillér,

Kristyóry János és fia sülő 255 kor. 10 fill., Nádasdy Ferenc gróf háztulajdonos 2347 kor. 80 fill., Lengyel Tivadar és Frigyes kereskedők 2247 kor. 43 fill., Spitzer Ignác háztulajdonos 2206 kor. 26 fill., Weiss Márk kereskedő 2184 kor. 60 fill., Hajós Árpád gyógyszerész 2185 kor. 10 fill., Nesnera Aladár 2134 kor. 89 fill., Odray Antal háztulajdonos 2125 kor. 20 fill., Hercehka Mór örökösai háztulajdonosok 2078 kor. 46 fill., Kronstein Vilmos dr. orvos 2034 kor. 66 fill., Kneffel Lajos kereskedő 2034 kor. 63 fill., Glück Tisztvérék mészáros 2026 kor. 70 fill., Glück Károly kereskedő 599 kor. 64 fill., Almay Olivérné háztulajdonos 2024 kor. 60 fill., Gál Ferenc háztulajdonos 2022 kor. 55 fill., Vass Mátyás háztulajdonos 1990 kor. 90 fill., Prokupecz Emli és társa háztulajdonos 1980 kor., Rosnyay Kálmán és József gyógyszerészek 1948 kor., Sielner Vilmos háztulajdonos 1889 kor. 73 fill.

(Folytatjuk.)

Az aradi kereskedelmi testület ülése.

Egy jubileum. — A vasárnapi munkaszünet reformja. — Titkárválasztás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Az aradi kereskedelmi testület választmánya szerdai délután, Tedeschi Viktor elnök vezetésével ülést tartott. Napirend előtt az elnök meleg szavakkal üdvözölte a testületnek az ülésen jelen volt alelnökét, Éles Ármint, abból az alkalomból, hogy az évi augusztus 8-án cégének füzesszázados fennállását érte el. A jubiléum kitér minden ünnepeltetés elől, — mondta az elnök, — de az aradi kereskedelmi testület nem mulaszthatja el az első alkalmat, a mikor a tény kiemelésére módja lehetett. Az elnök jókívánataihoz a választmány örömteljes éljenzéssel csatlakozott.

A kereskedelmi testületnek az aradi felső kereskedelmi iskolánál levő alapítványi helye közül az egyik megüresedett. Erre tizenkét pályázó volt, részben Aradról, részben a vidékről. A választmány titkos szavazással döntött az alapítványi helyet szűkebbéggel Grünberger Adolf aradi tanulóknak juttatta.

A vasárnapi munkaszünet reformja is foglalkoztatta a választmányt, annak az anketák révén, a melyek az aradi kereskedelmi és iparkamara hívott össze. A választmány szűkebbéggel amellől foglalt állást, hogy a vasárnapi munkaszünet jelenlegi rendje tartassék fenn, ezzel a hozzáadással, hogy az üzletekkel kapcsolatos iradókban az elárutással kapcsolatos iradai teendők vasárnap délelőtt tíz óráig legyenek végezhetőek. A kamarai érkekeletre Kneffel Lajost küldték ki. — A kamarának a csatádi otthon ügyében összehívott tanácskozására Marsch Gynulát küldték ki.

A Marschall Lajos dr. halálával megüresedett titkári tisztségre — miután a testület közgyűlése annak betöltésére nézve a választmányaképpen szabad kezett adott, — a választmány az elnök előterjesztésére Faragó Rózsót választotta meg. Ezzel kapcsolatosan Ábrai Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgatónak, aki Marschall Lajos dr. betegsége alatt és halála óta a testület titkári teendőit nagy buszossággal és lelkiismeretességgel végezte, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak és kimondták, hogy a köszönet nyomatékosabb kifejezésére a legközelebbi közgyűlésnek előterjesztést tesznek.

Végül kimondta a választmány, hogy szeptember első felében újabb ülést tart, amelyen az egyesület pénztárosának, Nyáry Vilmosnak közbenjöttével megállapítja a testület vagyoni állapotát és leltárát.

Éles Ármint jubileuma.

Ötven esztendő aradi cég.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Az aradi kereskedelmi testület tegnap délután este egy csöndes, de jelentőségben gazdag eseményre világitott rá. Ez év augusztus 8-án volt ötven esztendeje, hogy Éles Ármint aradi nagykereskedő cége az aradi piacon fennáll. A jubiléumnak szerénysége, minden ovációt kerülő egyébsége elhárított minden ünneplést és csak a kereskedőtársak szeretete, őszinte vonzódása talált egyszerű alkalmat arra, hogy Éles Ármint a félsszázad meggyében üdvözöljék.

A kereskedői munka sikerének, érvényesülésének és megbecsülésének szép példája ez az ötven esztendő, a melyre Éles Ármint visszatérhet. Mint kereskedelmi alkalmazott működött Bécs és Prága több előkelő intézetében és azután, 1858 augusztus 8-án füzesszázados üzletet nyitott. Az egyszerű boltból Arad és a vidék egyik legnagyobb mintaszerű füzesszázados kereskedése lett, az üzlet tulajdonosa pedig a társadalom és az aradi kereskedelmi közélet megkülönböztető pozícióba jutott. 1880 óta az aradi kereskedelmi és iparkamara alelnöke, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerületének elnöke, az aradi kereskedelmi testület és az aradi Lloyd-társulat alelnöke. Az aradi kir. törvényszéknek legrégibb kereskedelmi ülnöke, a ki 1890 óta viseli a tisztséget. Tagja az aradi adóképes bizottságnak és emellett a közelmúltban szorgos munkát végzett a kereskedők érdekeinek megvédése körül. Tagja Arad város törvényhatóságának és több aradi pénzügyi választmányának.

Hozzá kell ezekhez a száraz adatokhoz venni még valamit. Éles Ármint nemcsak mint a szorgos kereskedőnek, a ki ma is, hatvenhárom esztendő korában üzletében talál a kora reggel, de szívósságtól áthatott és rokonszenvtől sugárzó férfin. Most, hogy életének ezt a nevezetes pontját fő fedezték, az üdvözléseknek bizonyára egész özöne fog megnyilatkozni azok részéről, akik hozzá tisztelettel és szeretettel fordulnak.

Katonai kerékpár-gyakorlatok.

Bicikli-század Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Katonai téren jelentős ujtás körül folynak a próbák mintegy két hete Arad környékén. E hó tizenegyedik óta ugyanis egy kerékpár-század van az aradi honvédelmi lakományban elszállásolva. A századot az egész délmagyarországi honvédkerület ezredeiből, a szegedi és nagybecskereki 5., a szabadkai, zombori és újvidéki 6., a verseci, oravicai és pancsovai 7., végül a lugosi, orsovai és aradi 8. ezredekéből vonták össze. A század teljesen önálló gyakorlatokat végzett, minden reglama és külön felsőbb utasítás nélkül. A gyakorlatok vezetője Szilágyi Lajos főhadnagy, akinek bizalmi megbízása van az önálló eljárásra és arra, hogy eredményéről tapasztalati jelentést tegyen a honvédelmi miniszternek.

A kerékpárosok a hadseregnél eddig tudvalevőleg csupán „jelentő szolgálatot” teljesítettek. A főhadnagy vezetése alatt álló kerékpár-század kísérletei azonban arra irányulnak, miképpen lehet a kerék-

párosokat harci celokra, gyorsított gyalogság kiképzésére felhasználni. A század három ilyen nehéz, de kitűnően sikerült gyakorlatot végzett. Az első alkalommal Máriaradnán és Lippán voltak, amely ut oda-vissza a környék minden pontja felé végzett gyakorlatokkal kilencvenöt kilométer. Másodszor Mezőhegyesig vonultak és ez az ut vissza Aradra százöt kilométert tesz ki. E két gyakorlat nappal folyt le, a tegnapi gyakorlatot azonban éjjel tartották meg. A század Aradról este tizenegy órakor indult el, csendben, lámpák nélkül és teljes sötétségben vonult éjjel Kisjenőig, majd Világosig, ahonnan százharminchárom kilométernyi ut megtétele után tértek vissza Aradra.

Mindhárom gyakorlat igen jól sikerült és bizonyos, hogy ezek után a honvédségnél a kerékpárnak harcászati célokra jelentékeny szerep fog jutni. A kerékpár-század önálló gyakorlatai most véget értek és a század ma délután öt órakor indul Aradról Vingára, ahol dandár-, hadosztály- és hadtestgyakorlatok folynak és ott együtt fog gyakorlatozni a gyalogsággal, lovassággal és tüzérséggel.

A PRIVÁTA.

A közönség véleménye.

A privátáról beérkezett válaszokat folytatónak itt közöljük:

A szerkesztőség részéről feltett kérdésre becses engedelmezzel nem elméleti fejtegetésben, hanem egy megdöntött esettel fogok felelni. Ebből mindenki alkothat magának véleményét.

A múlt esztendőben történt, hogy fiamat, aki — szerénytelenül nélkül mondhatom, — élénk eszű, jó felfogású gyermek, beíratam az elemi iskola harmadik osztályába. Én magam szerény keresetű polgárember vagyok, akire bizony még a tandíjnak és az iskolai felszereléseknek költsége is súlyosan nehezedik.

A tanév közepe felé észrevéhettem, hogy fiam nagyon gyakran beszél arról, hogy osztálytársai közül milyen sokan járnak privátára és hogy milyen jó volna, ha ő is tanulhatna privátán. Igyekeztem ezt kiverni a fejéből anélkül is inkább, mert tudtam, hogy nincs szükségem ilyen segítségre. A privátá-emelegetéssel azonban ekkor sem hagytam fel a fiam. Kérdőközléseimre végre elmondta, hogy ő úgy veszi észre, hogy a tanítója őt hátrányban részesíti a miatt, mert nem jár privátára. Én ezt eleinte természetesen a fiam képzelődésének tartottam, később azonban barátaitól is meggyőződtem arról, hogy a tanító — talán nem is akarattal — de mellőzésben részesíti azokat, akik privátán nem hallgatnak. Túrelmetlenebb irántuk, nem vessz annyi fáradságot szorgaimuk és képességeik megismerésére. Ez a tapasztalás kényszerített arra, hogy bár anyagi helyzetem nem engedné meg, fiamat privátára járassam.

Ez a válaszom kérdésekre.

Arad, 1908 aug. 27.

Egy apa.

Ha nagyon igaz az, hogy a tanítók nem fogják fel mindig lelkiismeretesen a privátán, igaz az is, hogy vannak szülők, akik nagyon különös okokból határozzák el magukat arra, hogy gyermeküket privátára járassák. Napközben otthonnak tekintik az iskolát; 10—11 órákor el van az anya foglalva és különösen téli időben

nem szívesen látja a korán hazatérő gyermekeket. Beiratja tehát privátába és így a gyerek egy órával később jön haza. Az ilyen gyermekekből összeverődött privátá semmi esetre sem respektust érdemlő és magára a tanítóra nézve sem megüszelő.

Arad, 1908. aug. hó 27.

R. K.

Azokon a helyeken — így legtöbbször Aradon is, — ahol a gyengébb szegény diákok ingyen privátát nem kapnak és csak a módosabb gyerekek járnak privátába, ott a gyermekek között kasszák is alakulhatnak. A módosabb gyerekek a tanítójának is hitelegni igyekeznek azzal, hogy kicsikarja szüleitől a privátadíjat. Ilyen helyeken a legtöbb privátba járó gyermeknek valójában nem is volna szüksége a rendesen erősebb oktatásra. A szegény gyermekeket az ilyesmi természetesen elkedvetleníti és kicsi szívében az igazságtalanság keserű érzését okozza.

Arad, 1908 augusztus 27.

Iustus.

Fenyő Sándor megszökött.

De elfogták. — A váci fogházba kísérték.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27.

Ma megirtuk, hogy az ügyészség utasítására a budapesti rendőrség letartóztatta Fenyő Sándor volt szerkesztőt. Margitszigeti lakásáról vitték a detektívek a főkapitányságra, honnan bérkocsin az ügyészség fogházába került. A soros ügyész még tegnap éjszaka tizenegy órakor kihallgatta Fenyő Sándort és minthogy ő betegségére hivatkozott, megengedte, hogy ma reggelig a lakására térjen vissza, elrendelte azonban azt is, hogy állandóan két detektív őrizze minden lépését. Az éjszakát tehát a Margitszigeten töltötte Fenyő Sándor. A törvényszéki orvos ma délelőtt vizsgálta volna meg az egészségi állapotát, — ha Fenyő el nem tűnt volna Budapestről. Az őrizet dacára is Fenyő Sándor eltávozott Margitszigetről és estig senki sem tudta, merre van. Fenyő Sándor szökése azonban nem sikerült. Vácut a rendőrség letartóztatta és rögtön át is kísérték a váci államfogházba.

A letartóztatás így történt:

Délután telefonértesítést kapott a budapesti főkapitányság Vácra. A váci rendőrség jelentette, hogy Fenyő Sándort a városban fölismerték. A telefonértesítés a főkapitányság központi ügyeletére, Berényi Lajos rendőrkapitányhoz érkezett. A budapesti rendőrség nyomában in északodott és Kalmár, Blaszokursky és Császár detektíveket Vácra küldte azzal az utasítással, hogy Fenyő Sándort tartóztassák le. A három detektív este hét óra után érkezett meg Vácra, ahol abban a pillanatban tartóztatták le, amikor Vácra el akart utazni. Reggel óta a váci rokonainál tartózkodott. A vasuti állomásról a váci rendőrségre vitték a detektívek. A kihallgatása után átkísérték az államfogházba, ahol már meg is kezdte a büntetése kiköltését. A letartóztatásról Főváci rendőrelőnök a következőket mondotta:

— Igaz, hogy a vasuti állomáson egy n'as fölismerle Fenyő Sándort. Értesítette a rendőrséget s mi a pályaudvarról behoztuk a kapitányságra. Kálló rendőrkapitány kihallgatta,

de azt nem tudom, hogy Fenyő mit vallott. Annyit tudok még, hogy Fenyőt átkísértük az államfogházba.

A budapesti főkapitányság a délelőtt kibocsátott körözőleveleket visszavonta és a váci rendőrségtől írásbeli jelenést kért a letartóztatásról, annak körülményeiről és Fenyő Sándor valószínűségről.

CSATTAN A CSÓK...

Párja 3000 korona. — A vasuti „tündér-ujjak” munkában — Meglopott aradmegyei kereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

A napokban írt arról az Aradi Közlöny, hogy az arad—budapesti vonaton egy aradi ügyvédet meg akarta lopni a vasut tündére. Most hasonló ügyről kell beszámolni azzal a különbséggel, hogy itt a vasuti tündér sikeresen operált egy aradmegyei kereskedő zsebében.

A vasuti kaland részletei ezek:

Tegnap, az Aradról Budapest felé haladó délelőtti gyorsvonaton nagy volt a hőség. Az utasok későbeesett megadással dobták magukat az aléltás karjaiba s versenyt tikkadoztak egymással. Jóval túl dühöngött már a vonat a mezőberényi állomáson. A hőség nem szűnt meg s nem ritkult a vonatok csapata sem. Ember, ember hátán szorongott, mint hordóban a hering. Ez a banális hasonlat ezúttal csakugyan helyénvaló, mert csak a kocsik folyosóján akadt még hely a pihenni és utazni kívánóknak.

Az egyik elsőosztályú Pullmann-kocsi folyosóján rikító előkelőséggel öltözött hölgy állott. Néha néha átpillantott a szomszédos másodosztályú kocsi folyosójára is, ahol egy elegáns fiatalember buzgólkodott és zsebkezdőjét gyors egymásutánban tapasztogatta arcához és homlokához.

A hölgy és az előkelően öltözött fiatalember között lassankint bizonyos közeledés jött létre. És a közeledés eleintén csak a szempillantások gyors váltakozásában nyilvánult, de később már az arc- és száizmok jelentős eltolódása is sejtetni engedte azt, hogy a hölgy és fiatal barátuk nagyon is értik egymást.

Lassankint odafejlődött a dolog, hogy mindketten odahusódtak, ahol legkevésbé tikkadoztak a melegtől és itt két cuppanós csókot váltottak egymással. Az elég rövid mese ezzel befejezéshez is ért volna, ha egy újabb eset nem kecskegátné most az olvasót újabb fordulatokkal.

A hölgy, aki elegáns és illatos volt, Gyomán síelve bucsut intett gavallérjának. Arra vigyázott azonban, hogy valahogy a kocsi lépcsőn ne maradjon s mielőtt túllépje a peront. Ezalatt vígan dühöngött a vonat Mezőtúr felé. Ám egyszer csak nagy lett a sürgés-forgás az elegáns fiatalember kocsiszakaszában. Mivesszett a gavallér pénztárcája és semmi gyanu sem fért ahhoz, hogy e pénztárcát az elegáns és illatos hölgy ragadta magához. Így született meg a távirat, melyet Mezőtúrról kapott minden a vasútvonal mentén fekvő rendőrhatalóság és amelynek teljes szövege ez:

„Pénztárcámat 3000 koronával kék ruhás, szőke, magyar, Gyomán leszálló ismeretlen hölgy zsebéből mai pesti gyorsvonaton kilopta. Kérem kézrekerítését. Bocó Imre kereskedő, Gurahonc.”

Az elegáns, szőke hölgy még nem került meg s aligha fog egyhamar kézrekerülni.

Vasutikatasztrófa

Két halálos és több súlyos sebesült.

Vonatösszeütközés Szőreg.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség történt ma éjjel tizenkét és egy óra között az arad—szegedi vonalon levő Szőreg állomáson. Két tehervonat, egyik Szeged, másik Temesvár felől jövet, összeütközött a felső átjárónál.

Az első hírek.

Az összeütközés oly erővel történt, hogy az egyik mozdony gőzkazánja felrobbant s lángba borította a kocsikat, melyek darabokra zúzódtak. A katasztrófnak két halálos és több súlyos sebesültje van. A fűtőt a mozdonyon érte a halálos sérülés, a mozdonyvezetőt pedig a kocsik alól húzták ki borzalmasan összeroncsolva. A többi sebesültek számát még nem sikerült megállapítani.

A katasztrófa hírére segélyvonatokat küldtek Szeged állomásról Szőregre. A rendőrség orvosokkal azonnal kiment a helyszínre és a vasuti munkásokkal karöltve hozzáálltak a mentési munkálatokhoz. A szőregi tűoltóság az égő kocsikat iparkodott eloltani.

A mentés nagyon nehezen ment, mert a lángoló kocsikat alig lehetett megközeleltetni. Rémes jajgatás és segélykiáltás zaja hallatszott az egymásra torlódtott és égő kocsik között. A sebesültek vészkiáltásai voltak ezek. A szerencsétleneket nagynehezen kimentették borzalmas helyzetükből s az orvosok ellátták az első segéllyel.

A közlekedés Szeged és Temesvár között teljesen megakadt. A keleti expressz-vonat, melynek két óra 46 perckor kellett volna folytatni útját Szegedről Temesvár felé, reggelig Szeged állomáson vesztegelt. Ugyanígy a 2 órakor induló személyvonatot sem lehetett elindítani a szegedi állomásról. Az orsovai személyvonat, melynek egy órakor kellett volna Szegedre megérkeznie, a szerencsétlenség miatt Szőreg állomáson maradt. Ezenkívül az összes tehervonatok megakadtak.

A borzalmas vonatösszeütközést valószínűleg hibás váltóállítás okozta. A kár igen nagy, mert a vonaton lévő áruk nagyrésze elégett és a kocsikkal együtt pozdorjává zúzódtak.

Express vonat vicinális mozdonyral.

Temesvárról még ezeket jelentik a szerencsétlenségről:

Az osztandó express utasnak nem kellett átszállniok. A vonatot, amelyhez a posta-vonat 2 postakocsiját is — az orsovait és a bázilait — hozzácsatolták, gyorsvonati mozdony vitte Szőregre. Innen pedig a vicinálisok ismert kis mozdonya vontatta a torontái helyérdekű vasutak vonalán Karlova állomáson át Nagykikindára, ahol megint rendes mozdonyt fogtak eléje. 4 óra 34 perc helyett pontban 11 órakor érkezett meg ilyenformán az express Temesvárra, tehát több mint hat órával késéssel. A vonatot ezenkívül még az a kellemetlenség is érte, hogy Topolovecan és Lugoson is meg kell állania.

A kerülő úton érkezett express hozta el Temesvárra a bécsi és budapesti postát is, amelynek kimaradása már erős nyugtalanságot keltett. A postát persze csak a délutáni órákban kézbesítették. A 7 óra 49 perckor esedékes szegedi személyvonat háromnegyed tizenkettőkor érkezett meg Temesvárra.

Az erős késések következtében párna va lamennyi vonatkésséssel indult el Temesvárról is. A pesti gyorsvonat például háromnegyed órai késéssel indult el Szeged felé.

A vizsgálat — a szerencsétlenség okának megállapítása végett — megindult. A szerencsétlenséget valószínűleg az okozta, hogy a 763. számú tehervonat tévesen értelmezte a térjelző állását és megállt, holott nem kellett volna. Az utána haladó tehervonat pedig a sötétben nem vevén észre előzője veszélyét, beleszaladt.

A katasztrófának eddig — mint késő éjjel táviratozzák — egy halottja van. A két súlyosan sebesültet baszállították Szegedre, ahol őket ápolás alá vették.

Hegedüs dr.-t körözik.

A színész-fogorvos üzelmei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27.

Néhány hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett Aradon Hegedüs József budapesti fogorvosnak a Központi szállóban hirdett fellépte. Hegedüs az idei télen Budapesten, Aradon és még néhány városban a téboly különböző fajait mutatta be vér-fagyasztóan életű játékokban. A színész-fogorvosról akkoriban Aradon is gyanús híreket suttogtak; feltűnést keltett különösen az, hogy a doktor ur folyton 18—20 éves ifjak társaságában volt. Nemrégiben Budapesten már komolyabb formában terjedt el róla a homoszeksualitás híre, most pedig — mint Budapestről táviratozzák — a rimaszombati ügyészség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Hegedüs ellen elfogató parancsot adott.

Hegedüs dr.-nak hasonló üzelmek miatt már többször meggyűlt a baja a büntető törvényszékekkel, de a büntetés alól mindig sikerült kimenekülnie. Egyikben már veszedelmesen fenyegette a büntető igazság keze s akkor Hegedüs igen érdekes módon menekült meg. Felhasználta színészi tehetségét, amelyvel a budapesti színházakban és Aradon is a közönséget rémítgette s úgy becsapta a törvényszéki orvosokat, hogy azok *konstatálták rajta az elmébejt.*

Két esztendővel ezelőtt szintén nagy botránya volt a fogorvosnak. Észrevették akkor, hogy egy fiatal inasgyermek ugrott ki lakása ablakából igen hiányos ruházatban. Azóta is folyton csinos fiatalemberekkel látták. A fűző lakója volt a fővárosi dohány-utcai Minta-csárdának és az Erzsébet-téri Deák-pincének, amelyek Budapesten a homoszeksualitások hírhedt gyűlésező helyei. Mikor télen a Magyar Színházban fellépett, afférje támadt egy fiatal színésznővel, akinek szerelmi ajánlatokat tett.

Azoknak a legutóbbi üzelmeknek, melyek miatt most az eljárás ellene folyik, színhelye Pöstyén fürdő volt. A fürdő látogatói közül több héttel ezelőtt többen feljelentést tettek Hegedüs ellen. A rimaszombati törvényszék elfogató parancsa alapján a budapesti rendőrség intézkedett, hogy Hegedüs Józsefet, akinek Budapesten fogorvos rendelés intézete van, letartóztatásuk. Eddigelő még nem sikerült letartóztatni a homoszeksualitások doktort, mert lakásán egész nap nem volt található.

Gyermekrabló cigányok.

Aradon egy cigánykaraván ma elakart rabolni egy kis leányt, de még idejekorán megakadályozták ebben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Ma délelőtt egy cigánykaraván vonult át Aradon, de lehetséges, hogy csak egyik tagja tartózkodott néhány óráig a város falai között, a nyomozás még nem tisztázta ezeket a körülményeket, de annyi már egész bizonyossággal megállapítható, hogy a legretteendőbb dolgot akarta egy cigány asszony Aradon elkövetni. Sárny Ferenc, Hunyadi utcai hentes mester három éves leánykáját el akarta rabolni. Az ujaradi vámháznál árulmányzó kofaasszony éberségének köszönhető, hogy a leányka most nincs a piszkos, szurtos cigánysátorban, ahol embertelen kínzások mellett kitanítanak a koldulásra és lopásra.

Akárhogy gondolkozunk is a kérdésről s ha a mesék országába sorozzuk azokat a kiszínezett történeteket, melyek a nép körében a gyermekrabló cigányokról élnek, annyi bizonyos és ezt a ma Aradon megtörtént eset is igazolja — a kóborló cigány még olyan nagy városban is veszedelmes mint Arad. Fényes nappal, a legnépesebb utcán csalja el magával a gagyogai is alig tudó kisdedit s mikor felelősségre vonják, akkor cigányszokás szerint egyik a másik nyakába akarja varrni a bűncselekményt. A hatóság pedig tehetetlen velük szemben, mert a gyermeklopás — csak magánvádra üldözendő s a gyermek szülei kétségbeesetten keresve gyermeküket, nem tettek feljelentést, tehát a karaván haladhat tovább.

Az esetről a következő tudósításban számolunk be:

Az elesett gyermek.

A Hunyadi-utca hetedik számú házában lakik Sárny Ferenc hentes mester. Sárnyé ma délelőtt tíz óra tájban az utca sarkán lévő fűszeres boltba küldötte három éves leánykáját. Nagy fillért adott a kezébe, hogy azon hozzon bort. A gyermek raporta elszokott járni a fűszereshez s öt órák hosszáig eljárszadozik annak gyermekeivel; így a szülőknek fel sem tűnt, hogy tizenegy óra is elmúlt s a leányka még nem volt otthon. Nem is keresték, gondolják jó helyen van.

A leányka azonban nem is jutott el a fűszeres boltig: az utcában egy cigányasszonnyal találkozott. Megtetszett neki a székefűrtű szép gyermek, megállította s megkérdezte tőle, hogy hová megy?

— Ne menj a boltba bortért, majd én adok neked cukrot a pénzért, jér velem, — szólott az ökölyi teremteshez s megindult a kis leánnyal, akit sikerült egész az ujaradi vámházig elcsalni.

Hogy milyen célzattal tette, az kietszik abból, hogy a gyermek fülében lévő fűzőket és a kezében levő pénzt sem bántotta. Elhagyott utcákon át, emberekkel való találkozást kerülve vitte a gyermeket a karjain s csak akkor tette le, mikor valakivel találkozott. Az utcán járónak nem tűnt fel a tisztán öltözött leányka a piszkos és rongyos cigányasszony

kezelés s így bántódás nélkül kiuthatott volna aradról.

Ne tovább!

Két órán át bolyongott a gyermekkel; éppen dél volt, mikor szakmányival az ujaradi vámházhoz ért, ahol a gyermekrablást megkísérelték.

A vámház előtt árulmányzó egy öreg asszony gyümölcsöt, kenyeret és más élelmi cikket. Már messziről feltűnt neki a siető cigányasszony és a nyakát átölelő gyermek. Felállott ültéből s oda szökött a vámház ajtajában plhenő Tomics Jánosznak, a vámos feleségének, aki ebédet hozott az urának:

— Nézzé asszonyom az ott jövő cigányasszonyt, annél egy uriasan öltözött gyermek van, kérdezzük meg, hogy az övé e?

A vámosné is felkelt s a cigányasszony elé mentek. Ez megpillantva a közeledőket, letette a gyermeket s futásnak eredt.

Az asszonyok lármát csaptak, a vámos is kifutott szobájából s csakhamar több ember verődött össze, akik azonban mind a megriadt és rivó leánykát vették pártfogásukba, de a cigányasszonyt futni engedték. Tomicsné kikérdezte a gyermeket, aki előadta az elcsalás részleteit. Erkor már Sárnyék kétségbeesve keresték gyermeküket. Az egész városrészt felkutatták s éppen akkor érkezett az ujaradi vámház a kis leány keresztsnyja, aki szintén keresésére indult, mikor Tomicsné a városbázára akarta bevizni a cigányasszony karmal közül kiszabadított gyermeket.

Feltartóztatott karaván.

Tomics, a vámos telefonált a rendőrségre és Zsigmondháza s bejelentette mindkét helyen az esetet. A zsigmondházi jegyző a telefon jelentés vétele után egy félórával fel is tartóztatott egy cigánykaravánt s felelősségre vonva őket, ezek közt kereste a gyermekrabló cigányasszonyt. A karaván vezetője Csukár József azt mondta, hogy felesége megszökött tőle s azt kereste Aradon a karavánnal együtt, de a gyermekrablásról nem tud. Azt azonban nem tagadta, hogy tegnap ketten elszakadtak a karavántól s lehet, hogy azok követték el a rablást.

Az aradi rendőrség ezalatt megkereste a jegyzőt, hogy igazoltassa a cigányokat, mert megindítja a homályos és gonoszul kieszelt ügyben a nyomozást. Green Nándor tb. főkapitány meg is bizott egy detektívvel a nyomozással s ez megállapította azokat a tényeket, amelyeket elmondotunk.

A megmentő előadása.

Tudósítónk felkereste a leányka megmentőjét, Tomics Pálnét, aki a Péter utca 5. szám alatt lakik. Az asszony a gyermekrablás történetét így adta elő:

— Dél tájban indultam el hazulról, hogy a várhídi vámnál dolgozó férjemnek ebédet vigyek. Utközben, kevéssel a vám előtt megláttam, hogy egy cigányleány — én leánynak néztem — egy kis két három esztendőes leánykát csalogat maga után. Azt mindjárt észre vettem, hogy a kicsike nem tartozik a cigányokhoz, mert csinosan volt öltözve. Ezen amikor elértem őket, a hid előtt voltunk, ahol egy kofaasszony gyümölcsöt árult. Annak is gyanus volt, hogy a cigányleány hívogatja maga után a kisleányt és rákiáltott:

— Hova viszed ezt a gyermeket?

A cigányleány erre megijedt, oit hagyta a kicsikét és futni kezdett. Ekkor a kisleányt odaveztettem a vámházhoz és megkérdeztem, hogy hívják?

— Sárj Lujza, — mondotta selypítve a leányka.

— Van édesapád? — faggattam tovább.

— Van, — felelte a kisleány.

— Hát édesanyád?

— Az is van, meg keresztanyám is van, — mondotta naivul.

Mindéből azonban nem tudtam meg, hogy ki az apja, hát az ölembe vettem és hoztam be a város felé, hogy átadjam egy rendőrnök. Amint megyünk befelé, jön egy öreg asszony, s mihelyt a kis leányt meglátta, erősen rászólt:

— Hol csavaregtál, te gyalázatos.

A kis leány megijedt és elkezdett sírni, mire én elmondtam az öreg asszonynak a történeteket. Az asszony, aki a kis leány keresztanyja volt, most nagyon megrémült, aztán pedig hálálkodni kezdett. Elbesszélte, hogy a kicsike Sárj Ferenc Hunyadi-úrali hentes leánykájá s az anyja reggel tíz órakor elküldte a fűszeres boltba, hogy két krajcártért borsot hozzon, de a kisleány délig sem jött vissza. Ő ekkor a keresésére indult és így most rátalál!

Kérdésük után a kis leányt, miért ment a cigányleány után, mire az gyerekes ártatlansággal elmondotta a dolgot. A cigányleány az utcán azt kérdezte tőle, hova megy. Ő szépen azt felelte, hogy a boltba küldték borsért, mire a cigányleány azt mondta neki:

— Gyere velem, én adok borsot. Így ő ment utána egészen addig, míg a kofasszony és én a cigányleányt el nem üldöztük. Járt itt délután egy titkosrendőr is és kérdezte, hogy a cigányleány nem rabolta-e el a kis leány fülbevalóját, de én bizony erről nem tudtam fölvilágosítást adni, mert azt se láttam, voltak-e a kis leánynak fülbevalói, vagy sem.

TARKASÁGOK.

(A drága négykrajcáros.) Green Nandor főrendőrkapitány mondta el ezt a rendőrhistóriát:

— Amikor még a régi négykrajcárosok forgalomban voltak, egy csizmadia elhatározta, hogy hamisítani fogja ezt a pénzdarabot. Ebbeli elhatározását meg is valósította s nagy buzgalommal gyártotta a négykrajcárosokat. Történt azonban, hogy megcsipték a derék csizmadia és a rendőrök a lakására mentek hogy házkutatást tartsanak. A vén csizmadia, amint meglátta a rendőröket, előbbük borult és síró hangon mentegetődzött:

— Hála Istennek, hogy végre valahára rájöttek, mert ha még soká folyatom a hamisítást, egészen tönkre menem volna!...

A vallatás során ugyanis kiderült, hogy a csizmadia jobb rezeset adott mint az állam s így egy négykrajcáros neki — 10 krajcárjába került...

(A bersínszag) Egy aradmegyei paraszt bent járt ma Aradon és a Hungária kávéház előtt sokáig bámulta az autobuszt. Néha el-elintorította az orrát, amikor a benzín fölesapott hozzá. Egy ilyen szagáramlat után a magyar odamerészkedett a sarkonálló rendőrhöz és megkérdezte tőle:

— Nem mondaná meg a tekintetes rendőr ur, hogy mi olyan bűdös ebben a benzinben?

A rendőr fölényes mooslylyal felelte:

— Kérd nem ért ehhez. Nem is a benzín bűdös itt, hanem csak — a szaga

(Az anya neve) Ma egy hat esztendőes leányt vittek Török Lajos helyettes rendőrbíró elé. A gyereket az utcán találták, céltalanul csavargot. és miután nem tudta megmondani a nevét, hát a rendőrségre vitték.

— Hogy hívják apádat? — kérdezte Török.

— Nem tudom.

— Hát az anyád, hogy szokta szólítani az apádat?

— Ugy szólítja, hogy *kend*.

— Hát az apád az anyádat?

— Az meg úgy, hogy *né!*

Az autobusz első halottja.

Fejjel ment a gépkocsinak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 27.

Holnap temetik az autobusz első halottját. *Ledvinka* Jakab ez, aki augusztus 17-én koponyatöréssel került a kórházba, ahol ma meghalt. A sérüléseket az autobusszal való összeütközésben szerezte. Megirtuk, hogy a múlt hét szerdáján milyen fura autobusz szerencsétlenség történt a Szabadság-téren. A rendőri jelentés szerint *Ledvinka* Jakab, aki *Schuch* Ferenc vendéglőjében házi szolga volt, fejjel ment az autobusznak s koponyatörést szenvedett. A rendőri jelentés, mint a ma kihallgatott tanúk vallomása is bizonyítja, igazat mondott. Bármilyen hihetetlenül hangzók is, a szerencsétlen ember az autobusszal szándékosan megölette magát. Ez egy új neme az öngyilkosságoknak, a melyet az autobusz közlekedés tett lehetővé.

Ledvinka öngyilkossági szándékát különben valószínűvé teszi az is, hogy az utóbbi időben teljesen rabia volt az alkoholnak. Évek óta volt a *Millenium* vendéglőben alkalmazásban, de az utóbbi időben annyira elszáskoskodott, hogy már csak kegyelomból tartotta a gazdája, mert egyáltalában nem lehetett reája bízni semmit.

A szerencsétlenség hajjin is itas volt s ilyen állapotban látták azok a tanúk is, a kiket ma a rendőrség az aradi királyi ügyészség meghagyására kihallgatott. *Ledvinka* egy illemhelyről jött ki, mikor a 2. számú autobussz a Szabadság-tér keleti sarkáról megindult. A bódét egy körkörös határolta s ez a körülmény megmagyarázná azt, hogy a gépkocsi soffőrje, *Szarvas* Antal, nem látva a előrelépő embert, nem fékezett kellő időben.

A soffőr azonban azt mondja, hogy a körkörös mellett mindig lassított menetben szokott elhaladni, mert számítással, hogy anögül valaki hirtelen előlephet s a kocsi elé kerülhet. *Ledvinka*, ugyilátszik, szándékosan várta be, míg a kocsi egymagasságba ért a kőhalmassal s mikor a kocsi elhaladt mellette, nekieszelt, aztán a kerekek alá akarta magát vetni. Rosszul számított, mert a kocsi tova robogott s csak a fejét törte be a hárni vágó embernek.

Az ügyészség, a tanúk kihallgatása után, holnap határoz a boncolás felett. Ha beigazolva lájja, hogy a soffőrt mulasztás nem terheli, akkor eláll a boncolástól s megadja a temetkezési engedélyt.

A rendőrségen a halálos végű autobusz szerencsétlenségéből kifolyólag pórtrendelet készült a kocsivezetők részére, melyben szigorúan előírják nekik, hogy utca-kereszteséseknél, vagy olyan helyen, a honnan a kocsi közeledni látni nem lehet, a leglassabb tempóban szabad csak menni.

Szarvas soffőrnek különben ez már a második balesete. Az első még akkor történt, mikor az autobusztok próta meneteken jártak. A Boros Béni téren egy másik gépkocsival ütközött össze, ki őrt a járda szélén egy fiatal fát s egy embernek a nadrágját tépte el. A kihágási bíró el is kelté tiz korona pénzbüntetésére.

Tolsztoj haldoklik.

Az utolsó órák.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, augusztus 27.

Az emberrengeteg egyik leghatalmasabb, égis nyuló szálfája dől ki: *Jasznája Poljánában, szülőfalujában, ősi birtokán Tolsztoj Nikolajevics Leó gróf haldoklik.* Pátriárkai korban és pátriárkai egyszerűségben hunyja le szemét, de még élete utolsó napjaiban is munkálkodott, irt.

Tolsztoj Leó az a lángelme, aki Zolával és Ibsennel együtt megadta a tizenkilencedik század utolsó harmadának gondolkozásbeli karakterét. Az elvénült és mindnyájunk által silylett mai társadalom rombadöntését hirdette ő is, de míg Ibsen konzekvenciák levonása nélkül, könyörtelen ridegséggel tárta elénk bűneinket, míg Zola a szocializmusban látta az új, megbékítő világrendet, addig Tolsztoj a természethez való visszatérést, a kulturáról való lemondást, az önmegtagadást vitt egyszerűséget és emberszeretetet jelölte meg amaz ut gyanánt, amelyen az emberiség jobb jövőre jut. Világnézete azonban nem volt teljesen lehiggadt, nagy lelke vívódó vergődéssel kereste az igazságot és néha önmagával ellentétbe jutott. Hirdette az öskeresztényi lemondást, sőt az askézist is, de elvetette a keresztény erkölcsant. Evangéliumom című munkája, amely kevésbé ismert, de amely mégis élete főművének tekinthető, mert benne foglalja össze világnézetét, szintén erről tanuskodik: keresi Istent, ajánlja az Istenben való megnyugvást, de ő maga nem tud hinni Istenben, sőt sokszor egészen naturalista.

Tolsztoj nagysága és ereje akkor szárnyal leghatalmasabban, amikor mint agitátor jelentkezik. Hatalmas logikával, ellenárlhatatlan erővel és gyilkos szatírával mutatja ki a mai erkölcsant képtelen voltát s a mai morálra alapított intézmények tarthatatlanságát. Megtámadja egyként az államot, az igazságszolgáltatást, a katonaságot, a házasság intézményét. Világraszóió birnevét regényei alapították meg: a *Háboru és béke*, amely a háboru ellen küzd, a *Kreutzer szonáta*, amely a házasság intézményét támadja meg és a teljes lemondást hirdeti, *Karenin Anna*, *Ijics Iván halála* és *A házasság regénye*. Mindezekben a hatalmas agitativ erő mellett a nagy író minden kvalitása eddig még a'ig utóélet módon nyilvánul meg. Feladata nem az építés volt, hanem a rombolás és a régi, kopott falakon az ő tolla ütötte a leghatalmasabb réseket a diadalmasan előre nyomuló új korszak számára.

A próféta haldoklásáról ezeket a táviratekat kaptuk:

Délélőtt jelentik Pétervárról:

Tolsztoj gróf állapota igen rosszra fordult. Övosaí állapotán körüöttö vannak. Pétervárott már tegnap éjjel nagyon rossz hírek terjedtek el a nagy író egészségi állapotáról.

Délben jelentik Pétervárról:

Tolsztoj Leó gróf már utolsó óráit éli. A legutolsó távirati jelentés szerint Tolsztoj agoniában fekszik és a halál min-

den órában várható. Családja és sok tisztelője körülötte van.

Tolsztoj csak nem rég gyógyult fel súlyos betegségéről, mely hűlésből keze kezdett. Magas kora dacára ezért mégis laponta kilovagolt s egy ilyen lovaglás után isradtan fürdőbe ment s ott szerelte a meghűlést. Vasereje legyűrte ezt a betegséget is és tovább dolgozott. Tolsztoj szeptember 10 ikén ünnepli nyolcvanadik születésnapját. A múlt Oroszország és az egész világ régi óra készül, hogy az öreg költőt a napon ünnepelje. Az orosz reakcionáriusok arra készülnek, hogy megzavarják az ünnepet. Az ünnepi készülődés közepette érkeztek most az a szomorú hírek, hogy Tolsztoj haldoklik és eszméletlen.

UTBAN A KÖPENICKI KAPITÁNY?

Távirat: „Rónai János Arad. Holnap reggel vonattal Aradra érkezem. Szobát rezerváltasson. Voigt Köpenickről.”

Izgalom a Központi-szállóban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Kellemetlen napra virradt ma Arad közönsége. Szomorúan kellett tapasztalnia azt, hogy a köpenicki dikicskirály Aradra tervezett látogatása biztosan elmarad és a kaptafák nagymesterének emeletes föllentéseiben nem gyönyörködhetik a publikum. A köpenicki kapitányt eltoloncolással fenyegette meg budapesti kollégája, Boda Dezső rendőrfőkapitány. Ettől Voigt mester acnyira megrémült, hogy még az éjjel elutazt a magyar fővárosból. Ezt így írták meg a lapok, *Rónai A. János*, az aradi Központi szálló agilis tulajdonosa, aki Aradon föl akarta leptetni Voigtot, azonban csak kószahírek gondolta a mester elutazását. O ugyanis közvetve komoly tárgyalásokat kezdett a főcipészszel az aradi föllépése érdekében. Hogy tényleg komolyan foglalkozott a mester fölléptetésével, igazolja az, hogy ma délután társával a főkapitányságon járt és érdeklődött Sarlot Domokos főkapitánynál a föllépési engedély megadására. Sarlot kijelentette hogy ő nem ad engedélyt, forduljanak a belügyminiszterhez, hátha ez megadja. Természetesen Rónaiék nem fogadták meg azt a rossz tanácsot, amely nem vezetne célra. Így Rónai délután lemondott arról, hogy a suszter kapitányt Aradra hozassa. Eppen azért nagy volt a meglepetése és remülete, amikor ma este 8 óra körül a következő táviratot kapta Budapestről:

„Rónai János Arad Központi-szálló, Reggeli vonattal érkezünk. Szobát rezerváltasson. Voigt, Köpenickről.”

A terebélyes kávéháztulajdonos nem tudta mit tegyen. Azt hitte, tréfálnak vele; azért érdeklődött a táviró hivatalban, hogy a sürgönyt Budapesten adták-e föl? Ott igenlő választ kapott. Rónai tehát mit tehetett, megadta magát a sorsának és szomorúan, izgatottan várja a reggelt, helyesebben a reggel pesti személyvonatot, amely a köpenicki kapitánytól terhelten fog berobogni. Pedig Rónai teljesen nyugodtan alhatik a dikicskirálytól. Az nem jön Aradra, mert azóta Párisban ütött tanyát. Hátha ott nem báznak vele oly mostohán, mint Boda-főkapitány.

A lapok megírták, hogy a főkapitány megtiltotta Voigt föllépését az *Amerikai Park* varieté-sziopadán. Ez nem egészen úgy történt, ahogy ma forgalomba került a híre.

Voigt impresszáriója kísérletében tegnap délelőtt föntjárt a főkapitányságon. Ott volt mellette *Friedmann* variete igazgató is és amikor a köpenicki hős kérését az ő poroszos kiejtésű szargonjában elő-

adta, a főkapitány gondolkodott, majd odaforduiva a küldöttséghez, Friedmannak a következőket mondotta:

— Kelves direktor, nekem semmi törvényes kifogásom nem lehet ugyan az ellen, ha ez a német ember föllép a varietjén, de kérem, ne engedje őt még csak a területre sem. Ne okozzon csődületet, hogy esetleg rendőri közbelépésre legyen szükség.

Friedmann erre ezt válaszolta:

— Meltóságos uram, az ön kérése parancs nekem. Voigtot nem engedem a területre.

Szólt és meghajtván magát, a küldöttséggel egyetemben távozott. Amint értesülünk, a főkapitánynak ez a kérése a *külgyminiszter intézkedésére történt*. Bécsben ugyan a bécsi német főkonzul a külgyminiszter utján a rendőrfőnököt kérte arra, hogy a német hadsereg kigunyolását hagyják már abba egyszer. Épen elég volt annyi, amennyi volt. Budapesten pedig a német főkonzul a főkapitányt kérte meg, járjon közbe abban, hogy Voigt ne legyen itt nyilvánosságban szereplő egyéniség.

Ez szegény Voigt kudarcának története. El is panaszkodta a környezetének tegnap:

— Azt hittem, hogy kiszabadulásom óta a hatóságok nyugton hagynak. Tévedtem. Ezekkel az emberekkel, ugylátszik, összenőttem az egész életem.

Voigt még kijelentette, hogy az előadásról lemond, csak modellnek fog állni, vagy pedig valamelyik párisi projektográf színházban fogja eljátszani a köpenicki esetet, hogy ilyen módon jusson olyan summához, amiből életét gond nélkül folytathatja.

Öngyilkosság a szanatóriumban.

Egy aradi fiatalember halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27

Az öngyilkosságoknak kétségbeesetten növekvő száma ma egy megrázóan szomorú esettel szaporodott. Egy ismertnevű rokonszenves aradi fiatalember dobta el magát az életet egyik fővárosi szanatóriumban, hova képzelt betegségének gyógyítása végett ment néhány hónappal ezelőtt. A szorgalmas hivatalnokot hipocondriája fosztotta meg lelki egyensúlyától és vitte irásztala mellől a szanatóriumba, majd az erőszakos halálba.

Az öngyilkos fiatalember *Klein* Odön, az Első magyar általános biztosító társaság aradi főügynökségének 25—26 éves tisztviselője. Klein néhány évvel ezelőtt valami kisebb jelentőségű betegségbe esett, amelyet szervezete ugyan hamar kihevert, de amely mégis közvetve okozója lett a mai tragédiának. E betegség után ugyanis Klein azt vette fejébe, hogy neki súlyos természetű idegbaja van. Apja, *Klein* Gusztáv aradi hivatalnok, rónai, barátai, valamint orvosa is hasztalanul próbálták kiverni fejéből ezt a gondolatot. Orvosa többször megvizsgálta és kijelentette neki, hogy se külső, se belső baja nincs. A fiatalembert mindez nem nyugtatta meg; folyton azt hangoztatta, hogy ő súlyos beteg és *előbb-utóbb meg fog éhülni*.

Ismerősei eleinte azt hitték, hogy szerelmi bánat oka szomorúságának és kétségbeesésének. Tudták azt, hogy Klein egy aradi családnál lakott s ott barátság, majd vonzalom támadt közte és a család egyik szép, fiatal leánytagja között. Klein már hosszabb ideje szerelmes volt a leányba, de képzelt baja miatt nem mert megkérni. Majd, hogy „betegségét”

gyógyítsa, körülbelül egy évvel ezelőtt bement az aradi kórházba. A kórház főorvosa, *Löwinger* kijelentette előtte, hogy szervezete sehol sincs megtámadva. Rövid ideig azonban mégis a kórházban volt és ez idő alatt rokonai és ismerősei, hogy teljesen elűzzék hipocondriáját, a leánnyal együtt felkeresték a fiatalembert és ott a kórházban szinte formális eljegyzést tartottak, hogy ezzel is megnyugtassák Kleint.

A fiatalember ekkor szabadságot kért hivatalában és ismerősei tanácsára elhatározta, hogy teljes felgyógyulása érdekében Margittligetre megy. Hipocondriája azonban itt ismét erőt vett rajta és ezért Klein néhány hónappal ezelőtt visszatért Aradra. Itt azután már nemcsak betegségeről panaszkodott, hanem többször hangoztatta azt is, hogy öngyilkossági tervvel foglalkozik. Ez a folytonos önkínzás annyira megzavarta lelkének egyensúlyát, hogy bár a társaságokban teljesen normálisan viselkedett, különös dolgokat tett, hogyha magára hagyták. Egyszer például felment lakásuk padlására, ahol órák hosszat foglalkozott betegségével és öngyilkos gondolataival. Nemrégén egyik ismerősével hosszú sétát tett s akkor elmondotta, hogy egy-két nap alatt öngyilkos akar lenni. Barátja csak hosszas rábeszélés után tudta kiverni fejéből ezt a tervet.

A mind buskomorabbá váló fiatalembert ekkor családja Budapestre vitte és ott a *Ringer*-féle szanatóriumban helyezte el. Az ápolás eleinte jó hatással volt Kleinra, akit néhány héttel ezelőtt meglátogatott egy aradi nagynénje. Klein még egészen értelmesen beszélt nagynénjével; érdeklődött hozzátartozói és aradi ismerősei felől. Egy-két hét óta azonban állapotában visszaesés állott be s buskomorsága napról-napra növekedett.

Klein Odön édesapja, *Klein* Gusztáv ma délelőtt Budapestről táviratot kapott. A táviratban ez állott:

Fia ma öngyilkossági kísérletet követett el. Jöjjön Budapestre.

Ringer-szanatórium.

Délután újabb távirat jött Aradra, amely tudatta, hogy Klein Odön lugkóoldatot ivott és *állapota súlyos*. Egy késő délutáni távirat ezután Klein halála hírért hozta.

A szerencsétlen fiatalember halála tisztviselőtársai és barátai körében igen nagy részvétet keltett. Apja már Budapesten van és intézkedik, hogy a holttestet Aradra hozzák, ahol vasárnap temetik el a tragikus sorsu fiatalembert.

A családot különösen nagyon tragikusan és váratlanul érintette a tragédia. Ugyanis éppen azért helyezték el a fiatalembert szanatóriumban s azért fizettek ott havonként 400 koronát, hogy a folytonos felügyelet, meg ellenőrzés segítségével megakadályozzák a fiu öngyilkosságát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Párisi estély az Urániában. Orálal sikert aratott az Uránia csütörtöki párisi pikáns estélye. Bámulatosan ötletes dolgok szerepelnek ezen a műsoron, mely minden pikantériája mellett sem válik egy percre sem izléstelenné. Pazaránál pazarabb izgató jelenetek követik egymást és a különleges látványosságba stil-

szerűan illeszkednek bele a művészi aktokról készült veifélt ábrák képek. A fényes műsort pénteken és szombaton este 10 órakor megismétlik.

* A kormányozható léghajó. Németek, franciák és angolok foglalkoznak a kormányozható léghajó problémájának megoldásával. Zeppelin gróf kísérletének majdnem tökéletes sikere biztos reményt nyújt arra, hogy ez a korszakalkotó találmány rövidesen valóság lesz. Nálunk Magyarországon pozitív kísérletek nincsenek, így minden ez irányú érdeklődésünk a külföld felé fordul. Az Utánia színháznak sikerült megszerezni a Zeppelin fele léghajó felszállásáról készült mozgólépcsőt. Ebből a képből fogalmat alkothatunk, hogy milyen változás előtt áll a világ és milyen másképp lesz, ha a kormányozható léghajó problémáját teljesen megoldják. A nagyszerű új műsor egyébként is bővelkedik szenzációkban és páratlan élvezetet nyújt.

Családi dráma egy pesti mulatóban.

Lelőtte a feleségét.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 27.

Véres családi dráma játszódott le ma éjjel egyik ismert fővárosi mulatóban. Egy gazdag háztulajdonos, akit azonban tőle különválasztó élő felesége majdnem egész vagyonából kifosztott, fegyvert emelt feleségére és azt halálosan megsebesítette.

A gyilkos merényletről fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

Budapest egyik igen látogatott mulatójában, az Amerikai parkban ma éjjel véres tragédiának volt a szemléltető a vendégek. Fisch Gyula 54 éves mozgósíntés- és háztulajdonos revolver merényletet követett el felesége ellen. Fisch, aki több gyermek apja, már évek óta rossz viszonyban él feleségével. Családját régebben egy tébolydába internáltatta, ahol három esztendőig volt. Ez idő alatt az asszony férjének majdnem egész vagyonát, — több száz ezer forintra rugott — magának biztosította úgy, hogy mikor Fisch a tébolydából kiszabadult, alig maradt néhány ezer koronája.

Fisch már régóta különválva élt feleségétől, aki mostanában még mindig áskálódott a házasságára. Ma azután névtelen levelet kapott, melyben tudatják vele, hogy felesége gondatlanság alá akarja helyezni és még az utolsó, férje nevére írt ingatlan is, át akarja írni a maga nevére. Ez a levél a különben is isgatott és beteges emberkét annyira felizgatta, hogy ma egész nap kereste az asszonyt, hogy megölje.

Éjjel háromnegyed tizenegy órakor végre megtalálta feleségét az Amerikai parkban levő dohány-társaság előtt. Amint meglátta a nőt, kirántotta zsebéből a revolverét és háromszor egymásután a feleségére lőtt. Két golyó talált; az egyik vállán, a másik karján találta az asszonyt, aki eszméletlenül rogyott össze. A dohány-társaság előtt sokan voltak a merénylet pillanatában. A tömegből egy rendőrszolgálatos és az Amerikai park egyik alkalmazottja oda-szaladt Fischhez és kirántotta kezéből a revolvert. Fisch az izgalom következtében elájult. Mikor eszméltre tért, a főkapitányságra viték, ahol kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezték. A súlyosan sérült asszonyt lakására vitték.

Vilmos császár — balletrendező.

Uralkodó a színpadon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Szeptember hó 1-én a berlini királyi operában egy balletet mutatnak be, amelynek híre messze kicsep Berlin határaitól. Annyi gonddal, annyi fényvel még nem került színre zenés látványosság.

A *Sardanapal* című ballet kerül színre. Már évek óta foglalkoztatja Vilmos császárt az a gondolat, hogy új köntőben színre hozza ezt a régi balletet, még pedig, régi formájával ellentétben, teljesen megfelelően a történeti hűségnek. Az uralkodó már rég tanulmányozza az assyr ékirásokat, bejárta a múzeumokat hogy utbaigazitást szerezzen a régi assyr viseletről. Delitsch hírneves történetirővel is többször tárgyalt a császár, aki aztán maga készítette el a rendezés és a kosztümök összes terveit.

Tanulmányozta a császár az utolsó ninivei ásatásokat is. Kiderült, hogy kolosszális nehézségekkel jár e talált reliefek modelljét plasztikus formába öltöztetni. Ez okból a császár még más tudósok tanácsához is folyamodott. A császár utasítása szerint készült az assyr csataszekér is. Nem kimélve költséget, fáradtságot, a császár a külföldi irodalom összes idevágó munkáit meghozatta. Elrendelte, hogy a palotaterem díszítéséhez szükséges assyr ékítményű biborszövetet, aminőt Németországban be nem szerezhet, készíttessék el.

A próbákon a császár mindenkor jelen volt a maga rendezte az előadást. A bemutatóra igen sok külföldi tudóst is meghívtak.

SZÉLHÁMOSSÁG a rendőrség nevében A kitoloncolt és visszatért csaló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 27.

Körülbelül hat hét óta veszedelmes szélhámos garázdálkodik a fővárosban. Hol rendőrkapitánynak adja ki magát, hol azt hazudja, hogy detektív. Olyan helyeket keres föl, ahol előzőleg valamely lopás történt, vagy betörést követtek el. A károsultak azt hiszik, hogy a rendőrség embereivel van dolguk és könnyen lépre mennek.

Kiadja magát *Mesko* dr., vagy *Atszel* dr. rendőrkapitánynak. Ilyen nevű emberek nincsenek a rendőrségen. Vagy *Erness* János titkosrendőrnek. Ilyen nevű detektív csakugyan van Budapesten.

A minap gróf *Andrássy* Tivadarné nevében megjelent több budapesti csamegekereskedőnél és rendeléseket tett. A megrendelt csemegéket, bookokat gyanútlanul átadták neki, csak azután tudták meg, hogy szélhámos járt náluk.

A fatangos gonosztévő a hó 24-én elment egy budapesti iskolaigazgatóhoz, kinél nagyobb könyvtáras történt.

— Detektív vagyok — mondotta — a könyvek nagyobb része megkerült egy belvárosi zálogházban, 47 koronával kiválthatók. A pénzről nyugtát hoztam. Ezzel átadott egy bélyegzővel ellátott nyugtát.

Az igazgató átment a másik szobába, hogy pénzt hozzon. Ezalatt a jövevény néhány értékes könyvet zsebrerakott és a pénzzel távozott.

A károsultak az eléjük tett fényképek közül ráismerték *Theimer* Adolf, hasonló gazságokért már többször büntetett volt pénzügyőrre,

aki a kilencvenes években működött Budapesten. Akkor Spányi Árpád báró nevében újszélhámos volt. Ő is fogták és becsukták. Azóta nyoma vesszett.

A nyomozás most megállapította, hogy *Theimer* jelenleg is Budapesten elvégezte teendőit, kimegy a revott multak közé Erzsébetfalvára. A detektívek ma délelőtt kimentek, hogy a veszedelmes szélhámost behozzák.

NYOMOK

Éled a korzó.

A szalmaövezetek félrevágják panamájukat és utolsó kurjantanak: „Jön az asszony!” A zsurluk zakójukba krizantémet dugnak, úgy fejezik a pompásan kivilágított korzón és egymásnak újságolják: „Ez is megjött, az is...” Az üzletök ajtóiból csalogadják befelé a most föltűnt asszonyokat:

— Méltóztass beszélálni nagyságos asszonyom...

Munka az esti meleg hangos lesz és fényes lesz az esti korzó, kezdődik a fiórt, nyílnak a színház kapui és kinyílnak majd, újjonganak a szívek a hervadt levelű sárga őszön, mert Aradon mindig ősszel kezdődik meg az új, diadalmis élet. De addig is a fürdőről beszélgetnek azok a boldogok, akik ma meg tegnap érkeztek.

A fürdő életéről bágyadt, antik mosolylyal mesélnek az asszonyok, csak hogy az itthon nyaraltak annál többet sejtessenek. Elmondják, sokszor elsóhajtják: „Haj, de pompás volt, kis uram!” S őnagysága csodálkozik, ha a „kis uram” ördögöt és kidobott pénzt emleget és dörmögve rohan az üzletbe, vagy a hivatala után. A zsurluk is hangosan hiteltetik őnagyságát, hogy milyen jó szímben van, de magukban diszkrétan konstatálják, hogy őnagysága igen lesoványodott vagy megkövéredett, — a szerint, honnan érkezett, — szóval nem árt egy kis — itthoni levegő.

Azt kérdezik, vajon őnagysága miket beszél a fürdőről? Természetesen dicséri hisz mindenki azt hiszi, még azok — nem is voltak fürdőn.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 28-án az időjárás: Meleg, elvéve esapadék, zivatarok.

— Meghült a király. Bécsből táviratozzák: Őfelsége kedden vadászatban volt és mivel ez alkalommal könnyű vadászöltönyt viselt és sokat gyalogolt, megizzadt és erősen meghült. Ma nagyobb náthát kapott és kissé köhög, az orvosok azonban azt hiszik, hogy szeptember elejéig helyreáll egészsége úgy, hogy mégis megjelenhet a veszprémi hadgyakorlatokon.

— A trónörökös Pólaban Pólaból táviratozzák: Megbízható forrásból híre jár, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös október közepén nagy kísérettel ide érkezik. Látogatása összejárási ügyben van egy francia hajóraj látogatásával, mely ugyanebben az időben fog megtörténni.

— Halász Ferenc Aradon. *Halász* Ferenc kultuszminisztériumi miniszteri tanácsos vasárnap Aradra érkezik a az épülőben levő új elemi iskolákat fejta megtekinteni. Halász Ferenc és neje jelenleg *Varjassy* Árpád arad megyei királyi tanfelügyelő, királyi tanácsosnál és neje nál van látogatásban Muszán.

— A csanádgyházmegyéből *Csernoch* János dr. megyés püspök *Baskó* Sándor gyoroki plébánost az alsó-aradi esperességi kerület esperessévé nevezte ki.

— Az új százkoronás arany emlékérmek. A magyar hivatalos lap mai száma közzé teszi az osztrák kormány által veretett és forgalomba hozott százkoronás arany emlékérmek leírását és rajzát. A százkoronás arany emlékérmek lapján Ófelsége mellképe látható a következő körirattal: FRANC JOS. I. D. G. IMP. AUSTRIAE REX BOH. GAL. ILL. ETC. ET AP. REX HUNG. A hátlapon felhőkön ülő női alak látható; jobb kezében az 1848—1908. számok között nyitott babérokoszorút tart, bal karja pedig koronázott kettős sassal ellátott pajzsra támaszkodik. Az érme felület felső részét a felhőkől kiemelkedő sugarak töltik be, körülöttük pedig az 1848—1908. évszámok és a 100 COR értékjelzés láthatók. — A pajzsra alul a: DUODECIM LUSTRIS GLORIOSE PERACTIS felírás foglalatik. Az érme karimája sima és mélyített betűkkel a jelszót tartalmazza: „VIRIBUS UNITIS.” A lapok pereme emelkedett és sima és azon belül gyöngysor (gyöngygyöngyöt érintve) vonul végig. A százkoronás emlékérmek átmérője 27 milliméter.

— Megszökött urileány. Érdekes ügyben nyomozott tegnap este a debreceni rendőrség két detektívje. Egy tízennégy éves nagyvárad urileányt kerestett az összes kis- és nagyszállodákban, akit még szombat este megszöktetett a szülei hástól egy érmihályfalvai gyógyszerész. Az esetnek tegnap délután jutott tudomásra a debreceni rendőrség. A bűnügyi osztályon megjelent *Becsei Igoác* nagyvárad rendőrmester és telefonon segítséget kért egy nyomozáshoz. Arról van szó, mondotta, hogy egy tízennégy éves nagyvárad urileányt, *Rubin Violát*, megszöktette egy érmihályfalvai gyógyszerésznegyed, aki hevesen udvarolt a fiatal leánynak. A szökésre még szombaton este reájt a leány édesanyja. A nagyvárad rendőrség ekkor éjszaka fel is kutatja az összes nagyvárad szállodákat, de a szökevény szerelmeseknek nem akadt nyomába. Tegnap délelőtt aztán azt az értesítést kapta a nagyvárad rendőrség, hogy a két szerelmes Debrecenbe utazott. *Tóth Sándor* és *Botos András* rendőrök az est folyamán felkutatják az összes debreceni szállodákat. A szerelmeseket nem sikerült nekik elfogni, de kétségtelen bizonyítékot nyertek arra nézve, hogy Debrecenben tartózkodtak. Az Angol Királynő szálloda portása ugyanis egész határozottsággal kijelentette, hogy látta a szerelmes párt a tegnapi nap folyamán a vasúti állomáson. A gyógyszerésznegyed valószínűleg számított rá, hogy körözni fogják a letartóztatásukra megtesz mindent a leány édes anyja. Mindössze egy napig maradt Debrecenben s valószínűleg Budapest felé utját. Minthogy a gyógyszerésznegyednél 15000 korona készpénz volt, a szökés nem ment nehézen. A nagyvárad rendőrség azt hiszi, hogy a szökevények Ungvár felé vették útjukat.

— Automobil szerencsétlenség a fővárosban. Fővárosi tudósítónk telefonálja: A Rákóczi-úton ma délután egy automobil haladt kifelé. Az út elején egy teherkocsiból leugrott egy fiatal inasgyerek és a gyalogjáró felé szaladt. Útközben azonban elérte az automobil és elkapta. A sofőr nem tudott fékezni s a fiú a kerekek alá került. Az automobil a következő pillanatban megállt, de már késő volt. A fiút fején tartózkodó véres sebbel vitték ki alóla és egy kapu alá vitték. A csoportosuló tömeg *fenyegetni kezdte a sofőrt*, csakhamar azonban megjelentek a rendőrök. A sofőr kijelentette, hogy a szerencsétlenséget nem ő okozta, mert a fiú a kocsiból közvetlenül az ő automobilja elé ugrott. A gépkocsin *Stern Richard* gyárgazdát ült; a sofőrt *Kocsis Sándornak* hívják. A szerencsétlenül járt fiú neve *Szabó Ist-*

ván, tízenkét éves és életveszélyes *agyrdzkodást szenvedett*. Az automobil is teljesen megrozgárdott úgy, hogy nem tudta folytatni útját.

— Eljegyzés. Andorkó Márton gyógyszerész eljegyezte Budapesten *Streicher Henrik* fővárosi kereskedő leányát, Irénkét. 2842

— Az elzúllott ifjú öngyilkossága. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy newyorki távirat szerint *Árkövy Rikárd dr.*, Árkövy József egyetemi tanár fia ott világító gázzal megmérte magát és meghalt. Árkövy még nem régen segédtitkára volt az országos magyar Gazdasági Egyesületnek, de pénzübeli szabálytalanságok miatt ott kellett hagynia állását és kiment Amerikába, ahol teljesen elzúllott. Most aztán öngyilkos lett.

— Szélhámos automobil-kereskedő. A budapesti büntetőörvényszék vizsgálóbírója még tegnap elotogató parancsot adott ki ifj. *Kozma Mihály* husz éves kocsigyártó ellen, akinek a Tavaszmező-utca 8. szám alatt automobilműszaki vállalata volt. Feljelentést tettek ellene: *Rosenaweg Lajos dr.* orvos, *Fuhrmann Károly* és *Miklós kolozsvári kereskedő* és *Lavatska Béla* abonyi földbirtokosok, akik javítás, illetőleg eladás végett adták át automobiljaikat ifj. *Kozmának*, aki a gépkocsikat eladta s a pénzzel megszökött. *Kozma* — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma jelentkezett a vizsgálóbírónál. Elmondta, hogy két fiatal barátjával, *Schmid Antal* és *Szilágyi Gézával* együtt nyitott automobil kereskedést. Pénzük nem volt, de hitelbe akárhány automobil kaptak. Mikor a tavaszi löversenyeken igen sok pénzt vesztettek, kezdtek elzálogosítani áruikat. Majd megszöktek Németországba, ahol a csalárduton szerzett pénzt el is vesztették. Azóta nyomorogtak és mivel még utiköltségre sem volt pénzük, a vonatok tetején utaztak. Egyik társa, *Szilágyi* ekkor eltűnt, őt pedig teljesen megtörte a nyomorúság s ezért inkább hasajt, ahol a börtönben legalább enni valóhoz jut.

— Nagy bányakatasztrófa. Az észak-amerikai *Haylivillában* — mint egy newyorki kábel jelenti — nagy bányakatasztrófa történt. Egy bánya összeomlott s eddig 26 halottat hoztak a föld színére. A kiömlő gázok még 30 embert öltek meg.

— Halálos szerencsétlenség fegyvertisztogatás közben. *Tatár Mihály* ménesi földműves ma reggel kétszövi fegyverét tisztogatta s ezért a puskát két lába közé szorította. Amint a ravassa körül babrált, a fegyver elsült és a golyó a szerencsétlen ember hasába fúródott. *Tatár* nyomban meghalt.

— Templomrablás. Kiszomborból jelentik, hogy a múlt éjjel az ottani róm. kath. templomba betörték. A betörők a sekrestye ablakának vasrostélyát a falból kifeszítették, úgy jutottak be a templomba, hol egy nyíl állványon elhelyezett 50 korona értékű bronz kelyhet vitték el. A betörők a sekrestyéből a templomba nyúló nehéz tölgyfaajtót is megkisérelték kifeszíteni, de nem sikerült nekik. Különös, hogy a sekrestyében elhelyezett drága egyházi szerek, arany kelyhek, keresztek, ezüst gyertyatartók közül nem hiányzik semmi. A csendőrség nyomozza a templomrablókat.

— Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága 1908. augusztus 28 án este 8 és fél órákor gazdag tárgysorozattal ülést tart.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál Aradon. 191

TANÚGY.

Uj rend a községi iskolákban.

— A várost kerületekre osztják. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 27.

Aradváros iskolaszéke ma délután *Vargassy Lajos* polgármester elnöklésével ülést tartott, hogy a jövő héten kezdődő tanévre megtegye a hatáskörébe tartozó intézkedéseket. A ma hozott határozatok közül egy a község legszélesebb körét érinti s bizonyára meglepődéssel fog találkozni. Megszüntette az iskolaszék a szülők versengését, mely abban jelentkezett, hogy sok szülő némelyik iskolát jobbnak tartva mint a másikat, oda vitte gyermekét, habár nagyon is távol lakott az iskolától. Ha nem volt már hely ott, akkor szülőként, elégedetlenül távozott és sokszor összekötöttesel elérte azt, hogy egy gyereket áthelyeztek a másik iskolába, mert a városatyja ur csemetéjének kellett helyet szorítani. Kimondották, hogy a várost az iskolák számának megfelelő kerületekre osztják s minden szülő csak abba az iskolába irathatja gyermekét, amelyik kerületben lakik.

Méltánylást érdemlő, rendkívüli esetben van csak eltérésnek helye ettől a kötelező szabálytól. Az engedélyt arra, hogy a gyermek lakásától távolabb eső iskolát látogathasson, az iskolaszék és az állami iskolák gondnokságának elnökei együttes határozattal adják meg. Ezzel az intézkedéssel elejét akarta venni az iskolaszék az egyes iskolák túlzultságának is. Így a város körülbelül tízenkétezer koronát takarít meg a párhuzamos osztályok megszüntetésével.

A mai ülésen hosszabb vita után elvetette az iskolaszék a tegnapi tartott igazgatói értekezletnek azt a határozatát, a melyivel kimondták, hogy ezentúl az év végén értesítőket nem adnak ki. Az igazgatókat az vezető erre az állásfoglalásra, hogy a község egy része nem akarta megfizetni a beiratás alkalmával az értesítőért járó hatvan fillért; tudniillik az iskolaszék által kibocsátott beiratási hirdetőmólyban nincs megemlítve az értesítő díj kötelező fizetése.

Müller Lajos dr. indítványára kimondotta az iskolaszék, hogy az értesítő, mint a szülő és az iskola között fontos összekötő eszközt továbbra is fenntartja s kötelezi a szülőket az érte járó összeg megfizetésére.

A közoktatásügyi miniszter egy ismételt gazdasági iskola létesítésére hívta fel a várost s a közigazgatási bizottság ez iránt meg is kereste az iskolaszéket. Minthogy a miniszter az iskolával kapcsolatosan szülőjelepet és konyhakeresztet is akar teremteni s erre a városnak most nincs pénze, ezért csak kísérletképpen a gáji és tanyai iskoláknál létesítenek ilyenmóly tanfolyamokat.

(—) Uj tanár. *Tömörkény Dezső* okleveles polgári iskolai tanár, aki az aradi állami tanítóképző intézetben egy évig nevelői minőségben működött, a selmecbányai intézethez társára választották.

(—) A polgári iskola új tanárai. Az aradi polgári fiúiskolában három új állás van szervezés alatt. Míg a miniszter ez állások szervezését jóvá nem hagyja, a tanszékeket megbízások útján töltik be. Az iskolaszék mai ülésén bízták meg a tanárokat és pedig *Fekete Józsefet*, aki harmadik éve, ifj. *Szathmáry Istvánt*, aki második éve működik e minőségben, továbbá *Szántó Pétert*, a lippai állami polgári iskola tanárját. Ha a miniszter jóváhagyása leérkezik, a megbízott tanárokat minden valószínűség szerint véglegesen megválasztják.

(—) Az állami felsőbb leányiskolának nem lévén még *internátusa*, vidéki leánykákat a leggondosabb vezetés és ellátásra elvállal özv. *Sváby Pálné* áll. felsőbb leányiskolai tanítónő. Ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanításért külön 120 korona. *Hasszinger-utca 5.*

TORVÉNYKEZÉS.

A kis Ida vádjai.

— *Megrágalmazott aradi asszony.* —

— *Az Aradi Közlöny tudóstíjójától.* —

Arad, augusztus 27.

A múlt év nyarán az aradi rendőrséghez feljelentés érkezett, amelyben több Weitzer János utcai lakos azzal vádolta meg Horváth Lajosnét, egy főpincér nejét, hogy az aradi gyermekmenhelyből nevelés céljából rábizott Duka Ida nevű kis leányt úti, vör, kizsuga és éhez teti. A feljelentést a rendőrség áttette az ügyészséghez, amely könnyű testi sértés vétsége és súlyos testi sértés büntette miatt vádat emelt az asszony ellen. Az aradi törvényszék ma tárgyalta az ügyet.

A kihallgatott tanúk legnagyobb része a váddal ellentétben azt vallotta, hogy az asszony jól bánt a gondjaira bízott leánykával. Ezzel szemben a kis Duka Ida a főtárgyaláson azt erősítette, hogy Horváthné öt többször keményen megverte. Pogonyi Nándor kir. ügyész a kis leány előadásából úgy látta, hogy az asszony ellenséggel tanították be a terhelő vallomástételeire és a vádat *elvette*. A gyermekmenhely megbízottja átvette a vád képviselőt és kérte az asszony megbüntetését, de a törvényszék Gross Aladár dr. ügyvédjelölt, Nagy Sándor dr. helyettesének védelme után Horváth Lajosnét mindkét rendbeli vad alól *felmentette*.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— *Az aradi kamara a homestead ellen.* Az aradi keresked és iparkamara — miután a családi otthonról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét az igazságügyi miniszter a jövő hónapban Budapesten értekezéssel tárgyalatni fogja, — a törvényjavaslat intézkedései által érintett tényezők véleményének megismerése céljából, ma délután tanácsstermében Kristyórá János elnökelete alatt helyi értekezletet tartott. Vajda István dr. és Schütz Henrik dr. érvekben gazdag fölsszólásokban kiemelték, hogy a törvényjavaslat a kisembereket az uzsorások karjaiba kergeti, hogy nálunk az amugy is túlságosan sok kötött hitbizományok mellett, a paraszti hitbizományokat szaporítaná, a kisbirtok belterjes művelését meggátolná, a kereskedő osztály érdekeinek sérelmén kívül magának a kisbirtokos osztálynak érdekelt sem szolgálna. Mindketten a törvényjavaslat elleni állásfoglalást javasolják. Majd Reicher K. József Béla és Vargasszy Lajos dr. hozzászólásai után az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy a kamara a kifejtett indokok alapján a családi otthonról szóló *törvényjavaslat ellen* állást foglal.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— *Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.* —

Budapest, augusztus 27.

Amerika 1/2% el magasabb. Kínálat elegendő, vétel kedv megfelelő 35 ezer, mm. 10 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprillere . . .	11.35—11.36	11.39—11.40
Buza októberre . . .	11.02—11.03	11.05—11.06
Zab októberre . . .	7.85—7.86	7.93—7.94
Rozs októberre . . .	9.17—9.18	9.21—9.22
Tengeri májusra . . .	7.17—7.18	7.22—7.23

Zárul 5 órakor:
Utótőzsde üzletelen.

Budapesti-kőbányai kerti-kereskedés.

— Augusztus 27. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 200 kilogramm feletti súlyban — fillérig; könnyű páronként 150—200 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; kőszelvény páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 30—31 fillérig; fiatal kőszelvény páronként 150—320 kilogrammig terjedő súlyban 131—132 fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammig terjedő súlyban 135—137 fillérig. Szorbai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; könnyű páronként 240—240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban — fillérig. Szorbai: Augusztus hó 24. napján volt 347 darab, augusztus 25. napján 347 darab, augusztus 25. napján elszállított 197 darab augusztus 26. napjára maradt készletben 38412 darab. Biztosított üzlet trauzata: változatlan.

Iskolai könyvek

használtak is.

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

Előjegyzések használt könyvek-re már most elfogadtatnak.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 27. —

Fehér Kereszt szálloda Schönfeld Mihály cég. vezető Obecse. — Ledofszky Rezső utazó Budapest. — Mayer János kereskedő Temesvár. — Káros Sándor tanár Temesvár — Fecsher Imre utazó Nagy-kikinda. — Stignitz Gusztáv utazó Budapest. — Benedek Imre utazó Gyulafehérvár. — Merzi Rezső utazó Budapest. — Eiben Samu utazó Trieszt. — Luszt Armin kereskedő Budapest. — Rónai Aladár földbirtokos Kiszombor. — Szél József birtokos H. Marosvásárhely — Friedmann Albert utazó Sátor-aljanhely. — Taub Zsigmond utazó Bécs. — Mitsger Jenő utazó Kismarton. — Fisch Alfréd utazó Bécs. — Baron Ottó utazó Budapest. — Fenyő István utazó Budapest. — Zsoldos Sándor utazó Budapest. — Saszer Rudolf utazó Bécs. — Herzel Lipót utazó Bécs. — Brenner B utazó Bécs. — Vinkler Antal utazó Bécs. — Balassa Ernő kereskedő Bécs. — Milch Lipót utazó Trieszt. — Berger Viktor tiszt Bécs. — Stern Zsigmond utazó Budapest. — Pálincás Sándor bognár Csáková.

Központi szálloda. Rácz Emil kereskedő Borosjenő. — Berkesz Armin és családja Csermő. — Brul Lajos utazó Budapest. — Kremzír Ernő magánhivatalnok Bács. — Dengel Alajos főmérnök Ujvidék. — Török Elemér tanár Debrecen. — Kóvér Lajos földbirtokos Elek. — Benkó Miklósné és nővére tanítónő M. Sziget. — Lederer Ignác utazó Budapest. — Betner Ernő utazó Budapest. — Kemény Zsigmond utazó Budapest. — Pinkovics Sándor dr. tanár Ujvidék. — Suk József igazgató Budapest. — Mayer K utazó Bécs.

Vass szálloda Rosenfeld Benő utazó Budapest. — Csillag József erdőfelügyelő Főlegyháza. — Berger József utazó Budapest. — Gellesz Salamon utazó Zombor. — Balogh Ignác kereskedő Budapest. — Balázs Andor utazó Kanizsa. — Dénes Arpád utazó Budapest. — Fábian József utazó Ujvidék.

Pannonia szálloda. Kreis János birtokos Budács. — Cserey Sándor magánzó Győr. — Frenfeld Mór kereskedő és fia Margita.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca I. szám, Szabadságtér mellett.)

Pénteken Szombaton

Nagy párisi estély.

Műsor 1908. augusztus hó 28-án. pénteken:

1. Az ügyetlen büvész. Bohózat. — 2. Kormányozható lég-hajó. Szenzáció. — 3. Mikor a zene őri. Kacagató. — 4. Falusi tanítónő. Szenzáció. — 5. Az ifjú hat érzéke. Rétkép. — 6. Műsoron kívüli szám. — 7. Német drago-nyos ezred átkelése az Elbán. Látványosság. — 8. Ma-non Lescaut. Dráma.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Este 10 órakor

Nagy párisi estély.

Kizárólag felnőtteknek.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTER.

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

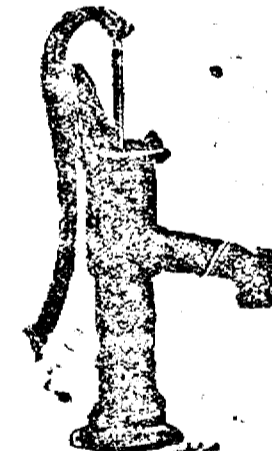
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsegeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatalan sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egység-s csavarok és a legjobb minőségű beültetett gummirózott keadercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Höniq-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Rövid ideig **maradék elárúsítás** **Leichner és Fleischer** Arad, Szabadság-tér 17. sz. 791 **Fiuk részére igen ajánlatos**

Iskolakönyvek
1908/9-re.

Kerpel Izsó

könyv- és papi-kereskedése
Arad, Andrásy-tér 20.
(Fischer Elíz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel
tudatni, hogy üzletemben

**Iskola-
könyvek**

az összes helybeli és vidéki tan-
intézetek részére az előirt leg-
jobb kiadásokban, **tiszta és ki-
fogástalan állapotban**

**használtan is,
félárban
kaphatók.**

Minden tőlem vásárolt tan-
könyv használhatóságáért
szavatolok. 401

Az összes tanszerek,

n. m.: füzetek, rajztömbök, vo-
nalzók, körzők, festékek, stb. el-
sőrendű minőségben, hazai ké-
szítményekben és nagy válasz-
sékban vannak raktáron.

**Az izr. ünnepekre való
makzók és imakönyvek**
üzletemben nagy választékban kaphatók.
**Igen jutányos árak. Gyors és
pontos kiszolgálás.**

A n. é. közönség szíves pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ
könyv- és papirkereskedése
kölcsonkönyvtára és zeneműkölcsonzö-
ntézete.

Védekezünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású **molypusztító** sze-
rünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfümeria nagykereskedése 331

ARADON.

DEPILLOR
HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel min-
den oly helyről, a hol a
hajnövés alkalmatlan, mint
arc, nyak, kezek, azt egy
pár perc alatt minden fá-
dalom nélkül eltávolítja.
Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul
a Hajós-féle ANAGALLIN
használata által. Nem pisz-
kit, nem ragadós, kezelése
igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól.
Csak olyan készítményt tessék
elfogadni, ahol „Anagallin“ szó
látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a
butorokat nem támadja meg.
Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb,
legtartósabb
amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.
6 darab egy eredeti fémdoboz-
ban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád
gyógyszertárában 241

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A Kinek

Ismeretség híján

házasújszóra,
nevelőre,
üdvözlőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
zartósra,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
szongort,
bort,
gyümölcsöt,
zabonát,

üdvözlőt,
műhelyt,
lakást stb.
vagy

AKI

mindesekelő vétel vagy bérbevételei céljából keresi.

AKI

amely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Még használatlan

új fürdőkád, azonnal eladó. Megtekinthető Boros Béni-tér 11., Nádor-utca sarkán. 2846

Ügyes segéd,

ki a paraszt-kézmű és szövőcérna szakmában jártas és magyarul, németül és románul beszél, alkalmazást nyer Klein Dávidnál Facseten, hová az ajánlatok igényekkel együtt küldendők. 2843

Lakást keres

egy gyermektelen házaspár, mely lakás állana 3 szoba, előszoba megfelelő mellékhelyiségekkel. Tudakozódhatni Fehér Kereszt szálloda 21. sz. szoba. 2344

Elvállalok

egy vagy két tanulóifjút teljes ellátásra. Alsóbb osztályokba járó tanulók kívánatra tanításban is részesülhetnek. Arad, Weitzer János utca 17. szám, a polgári fiúiskola mellett. Özv. Fejér Viktorné. 2846

Ladákat vásárol

az Aradi nyomda részvénytársaság. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők.

Falár,

használt, új kiadású tankönyvek az összes iskolák részére. Új iskolakönyvek teljes készlete, első minőségű tan- és írószerek kaphatók. Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében Arad, Színház-épület. 2838

Eladó ház.

Csernovits Péter-utca 8. számú sarok ház előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet ugyanott.

Hártsnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) A n. 6. közönség rendelkezésére áll. 2696

Két iskolás gyermek

teljes ellátásra, fürdőszoba használatával felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 2808

Ügyes segéd,

ki a rőfösben is jártas és románul beszél, alkalmazást nyer Weisz Mórnál Székudvaron, ahová az ajánlatok igényekkel együtt küldendők. 2831

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetők Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 2776

Mégvételre keresek

lehetőleg a belváros közelében kerttel egy házat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Házvétel” jelige alatt.

DELEN,

szövet, zefir, ruhavászon, kreton, batiszt stb. gyönyörű választékban.

Hoffmann Sándor

cégnél 1881

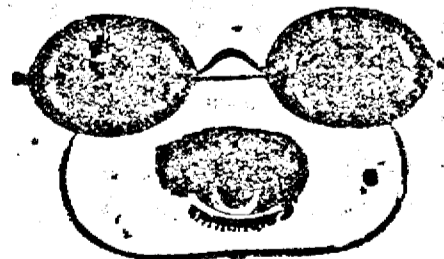
Arad, Színház-épület.
Vidékre mintákat készséggel küldök.

Elsőrendű látványos

DICK SAMU

árak és látványos

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két év jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látványosokat a legkülönbözőbb kiállításban, legelsőrendű lorgnettek, orrcsúptók és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenő béka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű műveiben.

Szemüvegek és orrcsúptók veszi rendelést szerint azonnal készíttetnek.

Szép mell

két hó alatt szereshető a „Pillules Orientales” által, mely az egyet en szer, miáltal a mell fejlődését előmozdít-hatjuk, annak erősségét helyreállíthatjuk és a női kebelnek gyönyörűtelt formát ad, anélkül hogy az egészségére kártékony lenne.

As arsenikum mentességért felelünk. Kiváló orvosok által elismerve. Teljes diszkrétio. I dohoz használati utasítással 6 korona 54 fillér. Bőrmintve.

J. Ratié, gyógyszerész Páris. Raktár Budapest: Török József gyógyszerárában, Király-utca 12. 5784

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér”

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-
rövidebb időn belül is hófehérre tisztítja.

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér” fogtisztító-szer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2644. Arad, Andrássy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.